

brat *francišek* 3

*Vsak človek naj bo v strahu,
ves svet naj trepeče
in nebo naj se raduje,
kadar je na oltarju
v duhovnikovih rokah Kristus,
Sin živega Boga.*

(Pismo celotemu redu)

- Francišek in sv. maša
- Giotto di Bondone
- Nihilizem
- Iskanje resnice
- Betanija onkraj Jordana

3 Urednikova beseda 4 Frančiškova duhovnost Frančišek in sv. maša Benedikt XVI. – Splošna avdiencia Obrazi, ki razodevajo nekaj božjega 13 Naša evangelizacija Novo vodstvo slovenskih frančiškanov 15 Iz naših družin Br. Jaroslav Knežević OFM Cap Jaslice združujejo 90 let ustanovitve FSR v Tolminu Volilni kapitelj KB FSR Brezje 22 Frančiškov svetni red Giotto di Bondone Sestre in bratje zbrani ob Očetovi mizi Srečanje v Štepanji vasi	28 Mladi Frančišku Nihilizem Duhovne vaje za FRAMO 30 Razvedrilo Nagradna zlogovna izpolnjevanke 31 Pravičnost in mir Pravična trgovina - fairtrade Iskanje resnice 35 Korenine in sadovi Življenje svetega Frančiška 37 Sveta dežela Betanija onkraj Jordana Foto utrip Velike noči v Jeruzalemu 2010 Severni sij januarja 2010 Romanje na Poljsko in Litvo

Brat Frančišek – ISSN 1408-0192.

GLASILO FRANČIŠKOVEGA SVETNEGA REDA (FSR) V SLOVENIJI. Revija izhaja šestkrat letno.

Založba Brat Frančišek, Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana, Slovenija, www.ofm.si/zbj/

Izdajatelj:

Za založbo: Miran Špelič OFM

Člani uredniškega odbora:

Janez Papa OFM (glavni in odgovorni urednik)

Mihael S. Vovk OFM (Frančiškova duhovnost)

Peter Skoberne FSR (naslovnica)

sestre FMM (Naša evangelizacija)

Metod in Mateja Trajbarič FSR (Frančiškov svetni red)

Gregor Pavlič FSR (Razvedrilo)

NS FRAMA (Mladi Frančišku)

Jernej Kurinčič OFM (Pravičnost in mir)

Miran Špelič OFM (Korenine in sadovi, Naše knjige)

Peter Lavrih OFM (Sveta dežela)

Peter Skoberne

Fotografija na naslovnici:

Opis naslovnice: Sv. mašna daritev nam omogoča srečanje z Jezusom Kristusom pod podobo kruha in vina.

Logotip rubrik: Aleš Porenta

Oblikovanje in priprava: Tina Princič, Založba Brat Frančišek

Tisk: Mond grafika d.o.o., Brezovica

Naklada: 2400

Naslov uredništva: Ul. Vita Kraigherja 2, 2000 Maribor, Slovenija; telefon: 02 22 85 113 ali 041 778 456;

E-mail: revija.brat.francisek@ofm.si; faks: 02 22 85 112

Rokopisov in slik ne vračamo.

Revija se vzdržuje s prostovoljnimi prispevki.

Prispevke nakazujte na: Narodni svet FSR Slovenije, Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana

TRR 5156-2420-1900-4608-820 Raiffeisen banka d.d. Maribor; sklic na 00 700-10

Glasilo izhaja z dovoljenjem cerkvenih oblasti.

Gospod naj ti podari mir!

Vsak človek naj bo v strahu, ves svet naj trepeče in nebo naj se raduje, kadar je na oltarju v duhovnikovih rokah Kristus, Sin živega Boga. O čudovita visokost in pretresljiva ljubeznivost! O vzvišena ponižnost! O ponižna vzvišenost, da se Gospod veselstva, Bog in Božji Sin tako poniža, da se zaradi našega zveličanja skrije pod neznatnim koščkom kruha! (Iz Pisma celotnemu redu)

Sv. Frančišek je globoko doumel, kaj pomeni sv. maša – evharistija –, zahvala. Starodavni izraz – lomljenje kruha – pa dobi pri Frančišku

še čisto topljiv pomen. Jezus stopi med nas v neznatnem koščku kruha. Da se razlomiti za nas. In se lomi za nas še danes.

Košček svojega dojemanja Jezusove daritve sta nam v svojem razmišljanju o sv. maši razodela tudi s. Urša in br. Ambrož. Papežev pogled na sv. Frančiška in njegov pomen za vso Cerkev pa moremo razbrati iz razmišljanja, ki ga je imel na eni od letošnjih avdienc. Sv. Frančišek je bil pozoren do vseh drobtinic Cerkve. In jih je zbiral skupaj, da se ne bi kakšna izgubila.

»Na tešče piti vino« pa je še eno izmed poimenovanj za mašno daritev. O tem nam spregovori dolgoletni misijonar p. Hugo, ki sedaj deluje v Južni Ameriki.

Da pridemo do kruha, je potrebna dolga pot, od oranja, sejanja in žetve do mletja, gnetenja in peke. Ob volilnem kapitelju bratov frančiškanov je bilo moč opaziti posamezne prvine omenjenih postopkov, in izvoljeno je bilo novo vodstvo, pred katerim je najprej razvojna stopnja oranja in sejanja.

O okusih se sicer ne razpravlja, kot pravi že star latinski pregovor: *De gustibus non est disputandum*, pa vendar je »okus frančiškove svetosti v FSR sočen, svež in moderen«, kot pravi br. Jaro v pogovoru za našo revijo.

Kot bi bili razdrobljeni, pa zopet skupaj zbrani in zgneteni – srečanje goriškega in novogoriškega bratstva FSR ob skrivnosti jaslje.

Zaradi ovce, pa ne tiste pri jaslicah, je bilo življenje malega Giotta čisto drugačno, saj ga je v svojo šolo vzel Cimabue. Še bolj se je spremenilo, ko je stopil v šolo sv. Frančiška.

Veliki četrtek, ki velja za začetek obhajanja sv. evharistije, ko je Jezus pri zadnji večerji vzel kruh in vino in ju dal svojim učencem, nas s svojo vsebino usmerja tudi k ponižnosti. Jezus je svojim učencem umil noge. Ob teh skrivnostih so razmišljali na srečanjih mariborske in ljubljanske pokrajine FSR. Eni o mizi, drugi o nogah.

In kaj takrat, ko se ti nič ne da, ko zapadeš v nihilizem. Odgovore na to so našli na duhovnih vajah Frančiškove mladine.

Jezus pravi: *Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi (prim. Lk 22,42)*. Pokaže nam način, kako naj zavestno in odgovorno vstopamo v življenje in sprejemamo izzive. Seveda ob tem ne smemo pozabiti na uboge in obrobne. V ospredju morata biti pravičnost in resnica. Jezusov kruh je za vse!

Nadrobimo si vsak dan njegovega kruha – besede in evharistije – in sami postajamo kruh za svojo okolico!

Vse dobro!

br. Janez Papa

Frančišek in sv. maša

Piše: s. Urša Marinčič ŠŠFKK

Sveta maša je bila za Frančiška središče življenja. Želel je, da so imeli bratje med seboj duhovnika, ki je vsak dan daroval po eno sveto mašo (ne več), vendar pa so po takratnih predpisih šli k obhajilu le nekajkrat na leto. Za eno samo sveto mašo na dan je imel

v resničnem telesu, tako se tudi nam sedaj kaže v posvečenem kruhu. In kakor so oni ob gledanju na njegovo človeško naravo videli samo to njegovo človeško naravo (caro), vendar pa so verovali, da je Bog, ko so ga gledali z duhovnimi očmi, tako naj tudi mi, ko na kruh in vino gledamo s telesnimi očmi, sprevidimo in trdno verujemo, da sta to njegovo živo in resnično najsvetejše telo in kri. Tako je Gospod vedno s svojimi zvestimi, kakor sam govori: »Jaz sem z vami vse dni do dovršitve sveta« (Mt 28,20).« (FOpom 1,17–22)

Frančišek verjetno več razlogov; med drugim poznavalci sklepajo, da je s tem preprečil gmočno bogatenje z mašnimi intencijami in hkrati spodbujal enotno bratsko občestvo (W. Egger, V Frančiškovem duhu).

Sveta maša je Frančišku pomenila tudi vir in vrhunec življenja. Trdno je veroval, da je posvečeni košček kruha dejansko Gospod sam. V veliki hvaležnosti je občudoval Boga, ki mu ni bilo pod častjo upodobiti se v preprostem kruhu in tako pristopiti k človeku.

V svojem prvem opominu je zapisal: »Vsak dan pride k nam v ponižnosti. Vsak dan stopa iz Očetovega naročja na oltar v duhovnikove roke. In kakor se je svetim apostolom prikazal

Ne vemo, ali je Frančišek kot otrok in mladostnik z veseljem hodil k sveti maši. Glede na njegovo lagodno življenje lahko sklepamo ... A ko je Frančišek spoznal nedoumljivo Božjo ljubezen, mu je bilo povsem jasno, da mora spremeniti svoje dotedanje brezskrbno življenje. Vendar to ni bil tisti »mora«, ki predstavlja dolžnost, pač pa iskren odgovor Ljubezni z ljubeznijo. In kam vleče človeka

bolj kot k ljubljeni osebi?! Pravzaprav je povsem razumljivo, zakaj je Frančišek tako zelo ljubil evharistijo in sveto mašo. To so bili zanj prav gotovo najsrečnejši in najsvetejši trenutki. Biti v družbi z ljubljnim Kristusom, gledati ga, se z njim pogovarjati iz oči v oči, se ga dotakniti in ga celo prejeti tako, da dobesedno preplavi tvoje celotno telo ... Ob živem Kristusu je Frančišek prejemal moč za svoje radikalno življenje. Ob njem in z njim je bil izpolnjen. In le tako je lahko svojo srečo delil tudi z vsemi, ki jih je srečal.

Ker je Frančišku to srečanje z Jezusom pod podobo kruha in vina toliko pomenilo, se je nanj tudi temeljito pripravil. V Nepotrjenem vodilu je svojim bratom naročil: »Tako skesani in spovedani naj z veliko ponižnostjo ter spoštovanjem prejemajo telo in kri našega Gospoda Jezusa Kristusa, spominjajoč se Gospodovih besed: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje« (Jn 6,54) in »To delajte v moj spomin« (Lk 22,19)« (FNPVod 20,5–6).

Tudi sama imam to milost, da se smem vsak dan srečati z živim Kristusom v podobi evharistije. Moj dan se začne s sveto mašo in konča z adoracijo pred

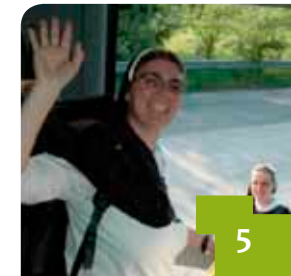
Najsvetejšim. To mi res veliko pomeni. Zjutraj Gospodu izročim dan – vse ljudi, s katerimi se bom srečala oz. jih nosim v svojem srcu; vse stvari, ki čakajo, da jih opravim ... Predvsem pa ga prosim, da bi prežl vsak delček mojega bitja in me tako naredil za orodje svoje ljubezni. Vendar priznam, da se moram vedno znova vzgajati k čuječnosti in da pri sveti maši ostajam v odnosu z Jezusom, še posebno, ker se to dogaja v precej zgodnjih jutranjih urah ... ☺ Zvečer pa Gospodu v zahvali izročim celoten dan.

Naj nam bo sveti Frančišek zgled, da na sveto mašo ne bomo gledali kot na nekaj dolgočasnega, brezosebnega, duhovnikovega ..., pač pa kot priložnost za osebno srečanje z Jezusom Kristusom, ki se v podobi kruha in vina daruje za nas in nam daje moč, da lahko živimo polno življenje.

Murray Bodo je v knjigi *Frančišek – pot in sanje* zapisal: »Jezus v najsvetejšem zakramentu. Bival je v vsaki cerkvi, ki so jo bratje oskrbovali, toda nihče ni zahajal vanje, dokler se ni razširil glas o svetosti tamkajšnjih bratov. Kajti Jezus se zares razodene šele v ljudeh in ne v zgradbah. /.../ Bratje so bili evharistija za tiste, ki pod podobo kruha in vina niso mogli prepoznati Kristusa.« Kaj pa mi?

Kaj pa mi?

Piše: p. Ambrož Mušič OFM

»Tega, kar jaz delam, ti zdaj še ne razumeš, a spoznal boš pozneje« (Jn 13,7)

Prebral sem že kar nekaj knjig in člankov o evharistiji in sveti maši. Tudi nekaj bolj ali manj učenih predavanj

in pridig na to temo sem že slišal. Vendar kljub vsemu človeškemu intelektualnemu prizadevanju ostaja sveta maša skrivnost.

Dragi Frančiškovi bratje in sestre, dolgo sem razmišljal, kaj naj bi vam na tem mestu posredoval o skrivnosti svete maše. Zanimivo je poznati zgodovinski razvoj mašnega obreda. Potrebno se je seznaniti s posameznimi deli obreda in iskati v njih globljo sporočilnost, ki nas usmerja k temeljnim resnicam naše vere, hkrati pa nas tudi spodbuja k oblikovanju našega vsakdanjega življenja v skladu z vsem tem, kar pri sveti maši obhajamo. Strokovne in poljudne literature o tem je veliko. Ne bom vam je navajal. Odločil sem se vam posredovati svojo skromno izkušnjo. Te izkušnje sem se začel zavedati tik pred zdajci, na letošnji veliki četrtek ob premišljevanju evangeljskega odlomka (Jn 13,1-15).

Apostoli so slišali toliko Jezusovih besed, bolj ali manj slikovitih razlag. Doživljali so od blizu Jezusovo čustvovanje, njegovo življenjsko držo. Priča so bili tolikim pretresljivim dogodkom, nerazložljivim čudežem. In na koncu pride zadnja večerja. Evangelist Janez pomenljivo postavi v ospredje tega dogodka obred umivanja nog. Peter ne razume poante Jezusovega

dejanja. Tudi drugi učenci niso razumeli. Samo oni molčijo kot pridni »solarčki«, medtem ko se vročekrvni Peter upre Jezusu. Jezus ga spodbudi: »Tega, kar jaz delam, ti zdaj še ne razumeš, a spoznal boš pozneje« (Jn 13,7). Te besede so v tolažbo in spodbudo tudi nam, ko imamo težavo pri sprejemanju in razumevanju Jezusovih besed in dejanj, ko se nam Sveto pismo zdi nerazumljivo, ko je sveta maša nezanimiva, predolga, prekratka, dolgočasna ... Kdaj bo prišel trenutek razumevanja?

Apostol Janez je pričel razumevati pod Jezusovim križem. Takrat je gledal vanj, ki so ga prebodli (Jn 19,37; Zah 12,10). Drugi apostoli so to učno uro oziroma »izpit« iz evharistije »prešpricali«. Prazen grob in srečanje z vstalim Jezusom je bila za Petra in druge apostole odločilna spodbuda, da so na obrežju Galilejskega jezera izpovedali vero v Jezusa na najlepši možen način, na evharistični način: »Gospod, ti vse veš, ti veš, da te ljubim« (Jn 21,17). Ta izpoved vere se je porodila iz doživetja brezpogojne Božje ljubezni. Jezus sprejema svoje učence nazaj v šolo ljubezni ne glede na njihove prespane ure v vrtu Getsemani, na neupravičen izostanek na Golgoti, na Petrovo laganje in izgovarjanje. Vsi učenci so sprejeti na »podiplomski študij«, kjer se bodo izpopolnjevali v nesebični, brezpogojni ljubezni ob vstalem Jezusu, ki je po Svetem Duhu odslej skrivnostno navzoč v Cerkvi, skupnosti verujočih, ki živi in raste iz evharistije. Vsi apostoli sklenejo svoje izpopolnjevanje z

mučeniško smrtjo. Za apostola Janeza pa bi lahko dejali, da je svoje mučeništvo doživel v uri Jezusove smrti, ko je ob Mariji stal pod križem. Mučeništvo, darovanje življenja za Jezusa, je trenutek dokončne izpovedi brezpogojne ljubezni, ki gre v svoji zvestobi do konca (Jn 15,13).

Življenjska zgodba apostolov nam odpira nov pogled na evharistijo, na sveto mašo. Vsebinski, ki se pri sveti maši uresničuje zakramentalno (na skrivnost, obredni način preko učinkovitih znamenj), je povsem enaka vsebini, ki jo izraža Jezusova smrt na križu, in vsebini, ki jo razodeva Jezusova smrt na križu, in vsebini, ki jo v naše življenje vnaša srečanje z vstalim Jezusom. Vsi ti dogodki, ki so si zgodovinsko gledano sledili v določenem časovnem sledenju, so znotraj skrivnosti odrešenja med seboj tesno povezani in prepleteni. Vsi ti dogodki soustvarjajo odrešenjsko celoto, ko se med seboj dopolnjujejo in drug drugega razlagajo. Da bi zares »razumeli« bistvo svete maše in po lomljenju kruha prepoznali vstalega Jezusa, je potrebno prehoditi pot emavških učencev (Lk 24,13-35). Evharistija mora postati življenjska pot, po kateri stopamo skupaj z Jezusom in za Jezusom.

Katere dogodke bi lahko v svojem življenju označil kot »evharistične«? Kaj v mojem življenju govori o »razlomljenem kruhu«, »umivanju nog«, »križanju« in »vstajenju«? Verjetno bom moral v življenju še marsikaj doživeti, da bom vsaj malo začutil tisto dramo odrešenja, ki se po daritvi svete maše vedno znova uresničuje tukaj in sedaj.

In za sklep še moja skromna izkušnja svete maše, ki me spremlja vse do danes, ko sem novomašnik. Ko se vprašam, katera sveta maša se mi je najbolj vtisnila v srce, mi skoraj vedno prihaja pred oči ena in ista podoba. (Kot deček sem pred šolo pogosto stregel pri jutranji maši v domači župniji na Viču v Ljubljani.) Ministriram sam. Trije patri somašujejo. V cerkvi jutranji polmrak. Skrivnostno vzdušje bratske povezanosti, ki se je ob povabilu na zajtrk preneslo v vsakdanje življenje. Tako se mi še danes zdi somaševanje duhovnikov najlepše obhajanje svete maše.

Prejemati eno telo Jezusa Kristusa pomeni postajati eno v Jezusu Kristusu. Vredno obhajanje zakramentalne edinstva je torej temelj, na katerem se gradijo solidarnost, sočutje, razumevanje, požrtvovalnost, velikodušnost, potrpežljivost, dobrohotnost in odpuščanje v naših vsakdanjih odnosih. Takšno ozračje je potrebno za rodovitnost v duhovniškem in redovniškem kot tudi v družinskem življenju. Kolikor bolj bomo torej živeli resnično življenje, toliko bolj zares bomo vstopali v skrivnost svete maše.

**BENEDIKT XVI.
SPLOŠNA AVDIENCA**

Dvorana Pavla VI. Sreda, 27. januarja 2010

Sv. Frančišek Asiški

Dragi bratje in sestre!

V nedavni katezezi sem že osvetlil pre-vidnostno vlogo, ki sta jo red manjših bratov in red bratov pridigarjev, ki sta ju ustanovila sv. Frančišek Asiški in sv. Dominik Guzman, imela pri prenovi Cerkve svojega časa. Danes pa bi rad predstavil osebnost sv. Frančiška, pravega »velikana« svetosti, ki še vedno prevzema mnogo ljudi vsake starosti in vseh veroizpovedi.

»Se svetu je rodilo sonce.« S temi besedami Božanske komedije (Raj, XI) največji italijanski pesnik Dante Alighieri namiguje na Frančiškovo rojstvo v Assisiju ob koncu leta 1181 ali v začetku 1182. Frančišek je pripadal bogati družini – oče je bil trgovec s tekstilnim blagom – in je

preživel brezskrbno otroštvo in mladost, ob tem pa gojil viteške ideale tistega časa. Pri dvajsetih letih se je udeležil vojaškega pohoda in bil zajet kot vojni ujetnik. Zbolel je in bil potem izpuščen. Po vrnitvi v Assisi se je v njem začel počasen proces duhovnega spreobrnjenja, ki ga je privedel do tega, da je postopno opustil posvetni življenjski slog, ki ga je gojil vse dotlej. V to obdobje segata slavna dogodka: srečanje z gobavcem, ki mu je Frančišek, ko je razjahal konja, dal poljub miru, in naročilo Križanega v cerkvi sv. Damijana. Trikrat se je Kristus na križu zganil in mu rekel: »Pojdi, Frančišek, in popravi mojo cerkev, ki se ruši!«

Ta preprosti dogodek, ko je v cerkvi sv. Damijana slišal Gospodovo besedo, skriva globoko simboliko. Sprva je sv. Frančišek poklican, da popravi to cerkvico, ruševine te stavbe pa so tudi simbol dramatičnega in zaskrbljujočega stanja same Cerkve tistega časa, zaznamovane s površno vero, ki ne oblikuje in ne spreminja življenja, z malo gorečo duhovščino, z ohlajeno ljubeznijo; skratka notranja razvalina Cerkve, h kateri spada tudi razbijanje edinosti, ko se rojevajo krivo-verska gibanja. In vendar, v tej razrušeni Cerkvi stoji v središču Križani in govori: kliče k prenovi, kliče Frančiška k ročnemu delu,

da konkretno popravi cerkvico sv. Damijana. To je simbol globljega klica k prenovi same Kristusove Cerkve z lastno korenitostjo vere in s svojim navdušenjem v ljubezni do Kristusa.

To se je zgodilo verjetno leta 1205 in daje misliti na podoben dogodek iz leta 1207, na

sanje papeža Inocenca III. Ta je v sanjah videl, da se bazilika sv. Janeza v Lateranu, mati vseh cerkva, podira in da majhen in nepomemben

redovnik z ramo podpre cerkev, da ne pade. Zanimivo je po eni strani opažanje, da tisti, ki bi ponudil pomoč, da se cerkev ne zruši, ni papež, ampak majhen in nepomemben redovnik, ki ga papež prepozna v Frančišku, ko ga ta obišče. Inocenc III. je bil mogočen papež, dobro teološko izobražen, z veliko politično močjo, in vendar naloga, da prenove Cerkev, ni pripadla njemu, ampak majhnemu in nepomembnemu redovniku. To je bil sv. Frančišek, ki ga je poklical Bog. Po drugi strani pa je pomembno omeniti, da sv. Frančišek ne prenavlja Cerkve brez papeža ali proti njemu, ampak samo v občestvu z njim. Dve resničnosti

stopata vstric: Petrov naslednik, škofje, Cerkve, utemeljena na apostolskem nasledstvu, in nova karizma, ki jo Sveti Duh ustvarja v tistem trenutku. Skupaj raste prava prenova.

Vrnimo se k Frančiškovemu življenju. Ker mu je oče Peter Bernardone očital, da je preveč velikodušen do revežev, se je Frančišek pred asiškim škofom slekel in s to simbolično gesto pokazal, da se odpoveduje očetovi dediščini. Kot v trenutku stvarjenja

Frančišek nima ničesar razen življenja, ki mu ga daje Bog, v čigar roke se izroča. Potem je živel kot puščavnik, dokler ni leta 1208 prišlo do drugega preobrata na poti njegovega spreobrnjenja. Ko je poslušal odlomek iz Matejevega evangelija – Jezusov govor o pošiljanju apostolov –, se je Frančišek začutil poklicanega k življenju v ubožstvu in predanosti oznanjevanju. Pridružili so se mu še drugi tovariši in leta 1209 se je odpravil v Rim, da bi papežu Inocencu III. predložil načrt za novo obliko krščanskega življenja. Ta veliki papež ga je očetovsko sprejel in po Gospodovem razsvetljenju uvidel Božji izvor gibanja, ki ga je prebudil Frančišek. Asiški Ubožec je razumel, da je treba vsako karizmo, ki jo daje Sveti Duh, postaviti v službo Kristusovega telesa, to je Cerkve; zato je vedno deloval v polnem občestvu s cerkveno oblastjo. V življenju svetnikov ni nasprotja med preroško karizmo in karizmo oblasti; in če se kdaj pojavi kaka napetost, znajo potrpežljivo počakati na trenutke Svetega Duha.

Dejansko so nekateri zgodovinarji iz 19. in tudi prejšnjega stoletja skušali ustvariti za Frančiškom iz izročila še tako imenovanega zgodovinskega Frančiška, kakor so skušali za Jezusom iz evangelijev ustvariti tako imenovanega zgodovinskega Jezusa. Ta zgodovinski Frančišek naj ne bi bil človek Cerkve, ampak človek, neposredno povezan s Kristusom, človek, ki je hotel prenoviti Božje ljudstvo brez kanoničnih oblik in brez hierarhije. Res je imel Frančišek neposreden odnos z Jezusom in z Božjo besedo, ki ji je hotel slediti brez razlag, kakršna je, v vsej njeni korenitosti in resnici. Res pa je tudi, da spočetka ni imel namena usta-

noviti reda s potrebnimi kano-
ničnimi oblikami, ampak
je preprosto hotel z Božjo
besedo in Gospodovo nav-
zočnostjo prenoviti Božje
ljudstvo, ki ga je znova
zbiral k poslušanju Besede
in k pokorščini Kristusu. Po-
leg tega je vedel, da Kristus
ni nikoli »moj«, ampak je
vedno »naš«, da Kristusa
ne morem imeti »jaz« in
obnoviti »jaz« proti Cerkvi,
njeni volji in njenemu uče-
nju, ampak se obnavlja tudi
pokorščina Božji besedi
samo v občestvu Cerkve,
zgrajene na apostolskem
nasledstvu.

In res je tudi, da ni imel
namena ustanoviti novega reda,
temveč samo prenoviti Božje
ljudstvo za Gospoda, ki prihaja.
Z bolečino in trpljenjem pa je
doumel, da mora povsod vladati
red, da je potrebno tudi cerkveno
pravo, da dá prenovi obliko in se
tako resnično celovito in s srcem
vključi v občestvo Cerkve, s
papežem in škofi. Vedno je
vedel, da je središče Cerkve
evharistija, kjer se ponav-
zočita Kristusovo telo in
njegova kri. Po posredovanju
duhovništva je evharistija
Cerkev. Samo tam, kjer
gredo vštric duhovništvo,
Kristus in občestvo Cerkve,
prebiva tudi Božja beseda.
Pravi zgodovinski Frančišek
je Frančišek Cerkve in prav
tako govori tudi neverujo-
čim ter vernikom drugih
veroizpovedi in verstev.

Frančišek in njegovi ve-
dno številnejši bratje so se

naselili pri Porciunkuli,
cerkvi sv. Marije Angelske,
na nadvse svetem kraju za
frančiškansko duhovnost.
Tudi Klara, mlada Asižan-
ka iz plemenite družine,
je zakorakala po njegovih
stopinjah. Tako se je začel
drugi red sv. Frančiška, red
klaris, še eno izkustvo, ki
mu je bilo namenjeno, da
obrodi veličastne sadove
svetosti v Cerkvi.

Tudi naslednik Inocenca
III., papež Honorij III. je s
svojo bulo *Cum dilecti* leta
1218 podprl edinstven raz-
voj prvih manjših bratov,
ki so odpirali svoje misi-
jone po raznih evropskih

deželah, celo v Maroku. Leta 1219 je Frančišek
prejel dovoljenje, da se gre v Egipt pogovarjat
z muslimanskim sultanom Melek-el-Kâmelom,
da bi tudi tam oznanjal Kristusov evangelij.
Rad bi poudaril ta dogodek iz Frančiškovega
življenja, ki je zelo aktualen.
V dobi, ko je potekal spopad
med krščanstvom in isla-
mom, je Frančišek, namerno
oborožen samo s svojo vero
in osebno blagostjo, uspešno
prehodel pot dialoga. Kroni-
ke nam govorijo o naklonje-
nem in pristrčnem sprejemu
pri muslimanskem sultanu.
To je vzorec, pri katerem bi
se morali še danes navdi-
hovati odnosi med kristjani
in muslimani: pospeševati
dialog v resnici, vzajemnem
spoštovanju in medseboj-
nem razumevanju (prim. 2.
vat. koncil, N/NA, 3). Vse
kaže, da je potem Frančišek

leta 1220 obiskal Sveto deželo in tako zasejal
seme, ki je obrodilo bogat sad: njegovi duhovni
sinovi so namreč iz krajev, kjer je živel Jezus,
naredili najodličnejši kraj svojega poslanstva.
S hvaležnostjo danes mislim na velike zasluge
Frančiškanske kustodije v Sveti deželi.

Ko se je Frančišek vrnil v Italijo, je predal vod-
stvo reda svojemu vikarju bratu Petru Kataniju,
papež pa je zaupal varstvo reda, ki je štel vedno
več članov, kardinalu Hugolinu, bodočemu
papežu Gregorju IX. Ustanovitelj, ves predan
oznanjevanju, ki ga je izvajal zelo uspešno, pa
je sestavil Vodilo, ki ga je papež potem potrdil.

Leta 1224 je Frančišek v samotišču na La
Verni videl križanega v obliki serafa in je ob
srečanju s križanim serafom prejel stigme; tako
je postal eno s križanim Kristusom; ta dar torej
izraža njegovo globoko zedinjenje z Gospodom.

Frančiškova smrt – njegov *transitus*, prehod
– se je zgodila zvečer 3. oktobra 1226 pri Porci-
unkuli. Potem ko je blagoslovil svoje duhovne
sinove, je umrl, položen na golo zemljo. Dve leti
pozneje ga je papež Gregor IX. vpisal v seznam
svetnikov. Kmalu zatem je v Assisiju zrasla
njemu v čast velika bazilika, ki je še danes cilj
mnogih romarjev, ki lahko počastijo svetnikov
grob in občudujejo Giottove freske, ki veliča-
stno prikazujejo Frančiškovo življenje.

Rečeno je
bilo, da Franči-
šek predstavlja
drugega Kri-
stusa, da je bil
resnično živa
Kristusova iko-
na. Imenovali so
ga tudi »Jezusov
brat«. Dejansko
je bil to njegov
ideal: biti kakor
Jezus; zreti Kri-
stusa evangelija,
močno ga ljubi-
ti in posnemati

njegove kreposti. Še posebej je hotel ovrednotiti
notranje in zunanje uboštvo, ko ga je učil svoje
duhovne sinove. Prvi blagor govora na gori –
Blagor ubogim v duhu, kajti njihovo je nebeško
kraljestvo (Mt 5,3) – je doživel sijajno udejanje-
nje v življenju in besedah sv. Frančiška. Dragi
prijatelji, svetniki so resnično najboljši razlagalci
Svetega pisma. V svojem življenju utelešajo
Božjo besedo, jo delajo bolj kot kdajkoli pri-
vlačno, tako da resnično spregovori tudi z nami.
Frančišek, ki je ljubil uboštvo, da bi popolnoma
predano in svobodno hodil za Kristusom, s tem
svojim pričevanjem še vedno vabi tudi nas, naj
gojimo notranje uboštvo, da bi rasli v zaupanju
v Boga in s tem povezali še trezen način življenja
in odmik od gmotnih dobrin.

Pri Frančišku se je ljubezen do Kristusa še
posebno izrazila v češčenju presvetega zakra-
menta evharistije. V Frančiškovih spisih beremo
ganjlive izraze, kot na primer: »Vsak človek naj
bo v strahu, ves svet naj trepeče in nebo naj se
raduje, kadar je na oltarju v duhovnikovih rokah
Kristus, Sin živega Boga. O čudovita visokost in
pretresljiva ljubeznivost! O vzvišena ponižnost!
O ponižna vzvišenost, da se Gospod veseljstva,
Bog in Božji Sin tako poniža, da se zaradi na-
šega zveličanja skrije pod neznatnim koščkom
kruha!« (Pismo redu).

V tem letu duhovnikov z veseljem ponovim Frančiškovo priporočilo duhovnikom: »Kadar hočejo maševati, naj delajo to čisti in s čistim srcem in polni spoštovanja do resnične daritve presvetega telesa in krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa« (Pismo redu).

Frančišek je duhovnikom vedno izkazoval veliko

spoštovanje in je priporočal, naj jih vedno spoštujejo, tudi če bi bili osebno tega malo vredni. Kot razlog za to globoko spoštljivost je navajal dejstvo, da so prejeli dar posvečevati evharistijo. Dragi bratje v duhovništvu, nikoli ne pozabimo tega nauka: svetost evharistije zahteva od nas, da smo čisti, da živimo skladno s skrivnostjo, ki jo obhajamo.

Iz ljubezni do Kristusa se rojeva ljubezen do ljudi in tudi do vseh Božjih ustvarjenin. To je še ena značilna poteza Frančiškove duhovnosti: čut vesoljnega bratstva in ljubezen do stvarstva, ki mu je navdihnila znamenito Hvalnico stvarstva. Njeno sporočilo je zelo aktualno. Kot sem spomnil v svoji nedavni okrožnici *Caritas in veritate*, je trajnosten s a m o tisti razvoj, ki spoštuje

stvarstvo in ne škoduje okolju (prim. 48–52). V letošnji poslanici za svetovni dan miru pa sem poudaril, da je tudi graditev trdnega miru povezana s spoštovanjem do stvarstva. Frančišek nas opominja, da se v stvarstvu razkrivata modrost in dobrohotnost Stvarnika. Naravo si je zamislil prav kot govorico, v kateri Bog govori z nami in v kateri

resničnost postaja prosojna in lahko govorimo o Bogu in z Bogom.

Dragi prijatelji, Frančišek je bil velik svetnik in vesel človek. Njegova preprostost, njegova ponižnost, njegova vera, njegova ljubezen do Kristusa, njegova dobrotta do vsakega človeka, vse to ga je naredilo veselega v vsakem položaju. Dejansko obstaja med svetostjo in veseljem globoko razmerje, ki ga ni moč razdreti. Neki francoski pisatelj je rekel, da je na svetu ena sama žalost, ta, da nismo sveti, to je, da nismo blizu Bogu. Ko gledamo na Frančiškovo pričevanje, razumemo, da je v tem skrivnost prave sreče: postati sveti, blizu Bogu!

Naj nam Devica Marija, ki jo je Frančišek nežno ljubil, izprosi ta dar. Njej se izročamo z besedami asiškega Ubožca: »Sveta Devica Marija, ni tebi enake med vsemi ženami sveta, hči in dekla vzvišenega in najvišjega Kralja, Očeta v nebesih, mati najsvetejšega Gospoda našega Jezusa Kristusa, nevesta Svetega Duha; prosi za nas ... svojega presvetega ljubljene Sina, Gospoda in Učenika« (Molitveno bogoslužje Gospodovega trpljenja).

Prevedel br. Miran Špelič OFM

Obrazi, ki razodevajo nekaj Božjega

Minilo je že 40 let, odkar je p. Hugo odšel iz samostanske skupnosti v Šiški. Njegova bogata in razgibana misijonska pot ga je najprej vodila v Togo, francosko govorečo deželo Zahodne Afrike. Ampak pot do misijonskega poklica se je začela že dolga leta pred odhodom ...

»Moj duhovniški poklic se je prebudil zelo zgodaj, ko sem imel okoli deset let. Nekega dne mi je sestra Julčka rekla: »Ti si tako drobčkan, da iz tebe ne bo nič.« Pa sem ji odgovoril: »Ko bom na tešče vino pil, se bom zredil.«

Mislil sem na sveto mašo. Takrat, leta 1948, smo poznali samo jutranje maševanje, torej na tešče.

Na god svetega Alojzija, leta 1950, sva šla k maši, po njej pa na zajtrk h gospodu župniku Pavlu Žagarju. To je bilo prvič v mojem življenju, da sem sedel z gospodom pri isti mizi. Velika skodelica bele kave in visok bel kruh ... Kako je bil dober! Doma smo jedli koruznega, pa še tega nam je zmanjkovalo.

Pri tistem zajtrku se je začrtala moja življenjska pot. Ko sva se vračala domov mi je oče rekel: »Jeseni boš šel v Maribor v klasično gimnazijo«. Vse je bilo povedano. Učil se boš latinščino, da boš lahko bral sveto mašo. Vse se mi je zdelo normalno, kajti cilj v moji glavi je bil jasen – postati duhovnik!

V Mariboru sem stanoval blizu stolnice z Vinkom Kraljičem, ki je tudi iz Nove Cerkve. On

me je uvedel v ministrantsko službo v stolnici, pokazal prve ulice, tržnico in gimnazijo. Moje življenje se je potekalo med šolo, nogometnim igriščem in stolnico. Ministriral sem tudi po večkrat na dan, zjutraj in zvečer pri večernicah. Večeri so bili zelo razigrani! Prišlo je tudi do medsebojnega obračunavanja in boksanja, ko je šlo za vprašanje, kdo bo imel kadilnico, zvonec, kajfež, knjigo za litanije ...

Seveda je ob tolikih »obveznostih« šola postala drugorazrednega pomena in to se je pokazalo na koncu prvega leta. Slabih ocen je bilo toliko, da niti popravni izpiti niso prišli v poštev! Ne vem po kakšni milosti so mi pustili, da razred ponovim, ker je bilo to na klasični gimnaziji sicer izključeno. Ob vstopu v tretji letnik sem se preselil v Melje, ki je blizu frančiškanske cerkve. Začel sem ministrirati tudi pri njih. Tam sem spoznal manjše brate. Po končanem četrtem letniku gimnazije sem za eno leto odšel v Novo mesto v noviciat, nato pa v Ljubljano, da končam gimnazijo in teologijo.

V noviciatu sem imel priliko prelistavati revije in tako sem odkril nemalo poročil o naših misijonarjih in misijonskem poslanstvu Cerkve nasploh. V meni se je rodilo hrepenenje po odhodu v Afriko. Leta 1969, na dan svete Terezije Deteta Jezusa, sem se iz Marseilla z ladjo odpeljal proti Togu. Pluli smo 16 dni.

V naslednjih štiridesetih letih sem imel veliko milost, da sem lahko spoznal mnogo dežel, različne kulture in jezike, povsod pa ljudi, katerih obrazi so razodevali nekaj Božjega. Iz Toga sem odšel v Centralno Afriko, ki sem jo

po šestih letih zapustil zaradi rezistentne malarije. Spremenil sem celino in leta 1991 odšel v Južno Ameriko, v Venezuelo.

V Venezueli sem ostal kar trinajst let, a so me pred petimi leti okoliščine prisilile, da pograbim kovček in grem v svet. Tokrat v Francosko Gvajano. Že štiri leta sem v Sinnamaryju. Župnija je prijetna skupnost, čeprav jo sestavljajo zelo različni ljudje: iz Surinamija, Brazzilije, Haitija, Dominikanske republike, Indonezije.

Farani sodelujejo v vsem, pri katehezi, pri bogoslužju, pri dobredelnih dejavnostih, kakor tudi pri finančnem vodenju župnije. Imamo župnijski pastoralni svet in gospodarski svet. Tukaj vedno obhajamo pod obema podobama - sv. Rešnje Telo in Kri. Duhovniku pri obhajanju pomagajo laiki. Nedeljsko bogoslužje je kar lepo obiskano. Včasih k maši pride kak turist in se čudi našemu velikemu številu, živahni liturgiji in nasmejanim obrazom. Tukaj je pač veliko sonca – ne samo na nebu, ampak tudi v srcih.

To je nekaj mojih spominov! Bog vas blagoslovi in ohrani v dobrem!

p. Hugo Delčnjak OFM

Napovednik dogodkov MAJ - JUNIJ 2010

- 8. 5. 2010 Festival FO in FRAMA, ki se bo združil še s FSR (Ptujška Gora)
- 10. 5. 2010 Prijave za Frančiškov tabor
- 21. – 23. 5. 2010 Duhovne vaje za brate in sestre FSR, vodi p. Ambrož Mušič OFM (Vipavski Križ)
- 13. 6. 2010 Slovenski evharistični kongres (Celje)

JULIJ - AVGUST 2010

- 1. – 3. 7. 2010 priprava za animatorje na Frančiškovem taboru
- 4. – 10. 7. 2010 A termin – NAJSTNIKI (11 do 15 let), manjše sestre in bratje frančiškani
- 5. – 25. 7. 2010 Vipavski Križ: Izkušnja poklicanosti, bratje kapucini
- 11. – 17. 7. 2010 B termin – OTROCI (6 do 10 let), manjše sestre in bratje frančiškani
- 18. – 24. 7. 2010 C termin – NAJSTNIKI (11 do 15 let), manjše sestre in bratje frančiškani
- 25. – 31. 7. 2010 D termin – OTROCI (6 do 10 let), manjše sestre in bratje frančiškani
- 1. – 7. 8. 2010 E termin – NAJSTNIKI (11 do 15 let), manjše sestre in bratje frančiškani
- 5. – 12. 8. 2010 Romanje v Assisi za mlade, bratje kapucini
- 8. – 14. 8. 2010 F termin – DRUŽINE, manjše sestre in bratje frančiškani
- 16. – 20. 8. 2010 G termin – nagradni **brezplačni** teden z izletom v neznanu

za vse animatorje Frančiškovega tabora 2010

SEPTEMBER - OKTOBER 2010

- 10.-12. 9. 2010 Duhovne vaje za FSR, Kančevci
- 25. 9. 2010 Srečanje podpredsednikov, tajnikov in blagajnikov PB FSR Maribor
- 8.-10. 10. 2010 Duhovne vaje za FSR, Kančevci

Novo vodstvo slovenskih frančiškanov

Na provincialnem kapitlju, ki je od 5. do 9. aprila potekal v Nazarjah, je bilo izvoljeno novo provincialno vodstvo.

Za provincialnega ministra je bil izvoljen br. Stane Zore.

Za provincialnega vikarja je bil ponovno izvoljen br. Marjan Čuden.

Za provincialne definitorje so bili izvoljeni:

- br. Simon Peter Berlec
- br. Pavle Jakop
- br. Pepi Lebreht
- br. Miran Špelič
- br. Niko Žvokelj

Naj jih spremlja Božji blagoslov!

br. Stane Zore

br. Marjan Čuden

br. Simon Peter Berlec

br. Pavle Jakop

br. Pepi Lebreht

br. Miran Špelič

br. Niko Žvokelj

Br. Jaroslav Knežević OFMCap

Je duhovni asistent KB
sv. Jožef Studenci v Mariboru

Br. Jaro, kaj daješ krajevemu bratstvu in kaj od njega prejemaš?

Hmm, to vprašanje niti ni lahko ... Nisem prav dolgo duhovnik (8 let in pol), a nekaj sem se pa že naučil: Bog nas mnogokrat uporablja kot orodje odrešenja na precej drugačne načine, kot si mislimo sami.

Tako ne morem z gotovostjo reči, kaj dajem KB FSR pri sv. Jožefu. Lahko pa povem, kaj si želim dati – to, kar Gospod daje meni: čudovito izkušnjo njegove usmiljene ljubezni, hrepenenje po njegovi bližini, sopotništvo sv. Frančiška in njegovih bratov, sester, ljubezen do ubogih in osamljenih ... Moja velika želja je tudi, da bi sestram in bratom v FSR pomagal odkrivati čudovite zglede svetnic in svetnikov iz njihovih vrst. FSR je resnično bogat!

No, to je morda že tudi del odgovora na drugi del vprašanja, kaj prejemam ... Okus frančiškove svetosti je v FSR sočen, svež, moderen. In tudi življenjsko pričevanje sester in bratov iz našega krajevnega bratstva je zame resnično peti

evangelij. Preko njih se učim sprejemati svet takšen, kot je v resnici: lep, a močno ranjen. Ne morem, da ne bi občudoval junaškega poguma, s katerim se moje sestre in bratje srečujejo z izzivi življenja in v luči evangelija odgovarjajo nanje.

Na tem mestu bi se jim za to rad iz srca zahvalil. Biti duhovni asistent FSR je privilegij – še posebej v takšnem bratstvu!

Kakšna je vloga duhovnega asistenta v bratstvu, ki je precej mešano po starosti? Kakšna je dinamika dela v takšnem bratstvu?

Naše bratstvo je resnično starostno precej pisano. Najmlajši so stari okrog petindvajset in potem se kot mavrica prelivamo do tistih, ki gredo že proti devetdesetim. Iskreno povedano sem glede svoje vloge občasno malce v zadregi. Ker imajo naše sestre in bratje tako čudovite sposobnosti, da bi bil »greh«, če jih ne bi uporabljali v dobro Cerkve, se mi zdi, da mora biti moja prva skrb, da se ne rinem preveč v ospredje, da ne skušam določati življenja bratstva po svoje, temveč da sem bolj opazovalec, poslušalec, spremljevalec. Ta del duhovne asistence je zame kar zahteven – sem pač bolj voditeljski tip in rad precej govorim ... No, pa vendar mislim, da nam kar dobro uspeva najti pravo mero vključitve vsakega izmed sester in bratov. V letošnjem letu smo se odločili, da vsako srečanje pripravljajo drugi bratje in sestre (dva ali trije) in po navadi se sam z njimi dobim v fazi priprave, jim kaj svetujem, jih potrdim v tem, kar pripravljajo. Srečanja so tako kar pe-

stra, zaznamovana s tem, kar vsak posameznik prispeva.

Trudim pa se biti navzoč v življenju sester in bratov in jim biti na razpolago tudi zunaj mesečnih srečanj, jih spremljati in spodbujati. Ta neformalna srečanja so izredno pomembna vez med nami. Iz njih pravzaprav raste prijetno vzdušje na mesečnih srečanjih.

Kaj lahko FSR ponudi današnjemu človeku oz. kje je naše mesto v svetu?

FSR danes v svetu ...? Lahko ste »tiha voda«, ki dere bregove, ali pa ste »kamni, ki vpijejo« ... Že nekaj časa sem prepričan, da je potrebno, da se FSR v Sloveniji spet prebudi v apostolatu, da se pogumneje loti oznanjevanja evangelija, da ne ostaja preveč zaprt vase, v svoja srečanja. V tem me je utrdila tudi mednarodna izkušnja, ko sem ob srečanjih z duhovnimi asistenti iz drugih držav poslušal, kako dejavni so sestre in bratje FSR drugod po svetu. V spominu mi ostaja primer iz Južne Koreje, kjer FSR vodi celo domove za ostarele in občasno celo pošlje kakšno mlajšo sestro ali brata na študij frančiškove duhovnosti v Rim ...

Prepričanje, da je pogumno oznanjevanje evangelija in služenje ubogim še vedno to, kar naj bi FSR v Sloveniji intenzivneje živel, v meni ostaja živo. Prav tako kot prepričanje, da eno samo srečanje na mesec ni dovolj za tesno bratsko povezanost. Zakaj lahko nekatere občestva laikov v Cerkvi (npr. neokatehumenska pot) najdejo celo dva večera tedensko za srečevanje, mi pa ne zmoremo kaj več od enega srečanja mesečno. Kot duhovni asistent, ki pa sem – tako kot večina drugih duhovnih asistentov – vpet

tudi v drugo pastoralno delo, le stežka intenzivno pripadam bratstvu FSRja, če se pa z nekaterimi drugimi skupinami v župniji srečujem vsak teden, s sestrami in brati pa le enkrat na mesec. No, morda je to samo moj problem ...

Še nekaj mi leži na duši in naj bo to za konec tega najinega klepeta. Kristjani, tudi mi Bogu posvečeni, smo malce pozabili na pomembnost duhovne bitke za rešitev tega sveta. Ko doživljam potrebo po pogumnem pričevanju FSR v svetu, pa še bolj vidim, da je izjemno pomembno, da naša bratstva ostajajo in postajajo kraji daritve, zadoščevanja, molitve ... Zato v sebi nosim željo, ki jo želim deliti z vami. Izredno dragoceno bi bilo, če bi se sestre in bratje v vseh bratstvih opogumili in eno uro tedensko darovali Bogu za skupno čiščenje Jezusa v Najsvetejšem zakramentu. To bi bila sila, ki bi lahko spreobrnila mnogo src in rešila veliko ljudi! Saj vem, da bi moral to moč evharističnega čiščenja izpričati najprej sam, s svojim zgledom, a sem tudi kot kapucin in duhovnik velikokrat ujet v človeško šibkost. Zato naj bo ta moja misel tudi prošnja – pomagajte tudi nam, bratom prvega reda, da bomo še bolj Njegovi!

Prepričan sem, da je potrebno, da se FSR v Sloveniji spet prebudi v apostolatu, da se pogumneje loti oznanjevanja evangelija, da ne ostaja preveč zaprt vase, v svoja srečanja. Izredno dragoceno bi bilo, če bi se sestre in bratje v vseh bratstvih opogumili in eno uro tedensko darovali Bogu za skupno čiščenje Jezusa v Najsvetejšem zakramentu. ... pomagajte tudi nam, bratom prvega reda, da bomo še bolj Njegovi!

Jaslice združujejo

Krajevno bratstvo Frančiškovega svetnega reda iz Gorice (Italija) je v sodelovanju s krajevnim bratstvom FSR s Kostanjevice (Nova Gorica) pripravilo v nedeljo, 10. januarja 2010, ob zaključku božičnih praznikov v župnijski cerkvi svetega Andreja v Štandrežu (Italija) lepo slovesnost, ki so jo imenovali:

»Kako je sveti Frančišek začel tradicijo jaslic«. Naravnost presenetljiv je bil pogled na množico prijateljev svetega Frančiška in drugih dobro mislečih ljudi, ki se je ob 17h zbrala pred

cerkvijo. Prišli smo od blizu in daleč, z obeh strani (nekdanje) meje, Italijani in Slovenci, odrasli in otroci, posvečeni in laiki ... Želeli smo skupaj podoživeti božično skrivnost, se spomniti dogodka iz leta 1223 v Grecciu in razmisliti, kaj nam božič pomeni danes. Vrnili smo se v preteklost, da bi razumeli sedanost in da se bomo lahko pripravili na prihodnost.

Glasbeni uvod z božičnimi napevi otroških pevskih zborov in instrumentalistov iz Štandreža in Kostanjevice nas je pripravil, da smo zbrano prisluhnili poročilu Tomaža Čelanskega, očitovca in pričevalca dogodka v Grecciu. Tedaj si je sveti Frančišek po povratku iz Svete dežele, po

eni strani užaljen, ker križarji niso hoteli prenehati vojne, po drugi pa navdušen, ker je lahko obiskal kraje Jezusovega rojstva, trpljenja, smrti in vstajenja, zaželel, da bi doživel in pra-

znoval božič na nov način. Izmenjaje smo poslušali celotno zgodbo, nekaj v slovenskem, nekaj v italijanskem jeziku. Vsi smo vse razumeli, zakaj božična zgodba je napisana v Božjem jeziku, ki ga razume vsako srce.

Po tem uvodu pred cerkvijo in ko se nam je pridružil še goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, smo s prižganimi svečkami vstopili v svetišče pred jaslice in prisluhnili istemu evangeliju, kot ga je nekdanj v diakonskih oblačilih zapel sveti Frančišek. Potem nam je s pravim Frančiškovim zanosom pridigal in polagal v srce »mir in dobro« p. Aurelio, kapucin in duhovni asistent goriškega KB FSR. Domači župnik g. Karel Bolčina nas je vzpodbujal, da, kot smo že zapisali, s spominjanjem in razumevanjem preteklosti iščemo »večne« odgovore. Med skupnimi dvojezičnimi prošnjami smo se zahvalili Bogu, da nas je zbral na to slavlje in tako naredil vidno svojo ljubezen, ki presega vse človeške meje, in latinsko zapet očenaš je izzvenel kot mogočna potrditev iskrenosti prej izrečenih prošelj.

Sledile so vzpodbudne zahvalne besede predstavnikov Pokrajinskega bratstva FSR kopske škofije in regionalnega bratstva FSR Furlanije in Julijske krajine, nakar nas je prijazno, prisrčno in sproščeno v lepi slovenščini nagovoril še goriški nadškof De Antoni. Dejal je, da so otroci iz zbora kot angeli, vsi drugi prisotni pa smo kot pastirji. Skupaj prepevamo in molimo učlovečenega Boga. Prosil nas je, da molimo tudi zanj in za vse duhovnike in redovnike ter Bogu posvečene osebe.

Po Frančiškovem blagoslovu, ki nam ga je podelil, smo se preselili v župnijsko dvorano in tam ob topllem čaju in pecivu, ki so ga za vse pripravili gostoljubni domačini, zaključili srečanje.

Domov smo se vračali z lepimi spomini, novimi spoznanji, novimi obljubami ... Frančišek Asiški, smemo reči, je bil svetnik jaslic. Jaslice so bile zanj dramatisacija ljube-

zni, ki je prisilila Božjega sina, da postane tudi sin človeka in tako stopi na zgodovinski prostor, ki ga je zanj predvidel Oče v svoji odrešenjski zgodbi. Tudi za nas jaslice ne smejo biti samo kulturni dogodek in etnološka navada po naših cerkvah in domovih. Jaslice so nazorno znamenje tega, kar moramo postati tudi mi sami. Vsak dan imamo mnogo priložnosti za to. Naša srca so lahko vsak dan jaslice, če Jezusa prejmemo pri svetem obhajilu. Če bližnjemu namenimo prijazno besedo ali mu kaj dobrega storimo, če molimo zanj in se zanj darujemo, se lahko Jezus rodi tudi v njegovem srcu. Božič je torej lahko vsak dan, vsak dan smo lahko jaslice!

Tudi vam, ki to berete želim: »Bodimo jaslice vsak trenutek, vsak dan, vse leto, vse življenje ...«

Zapisal:

Stanko Šorli, KB FSR Kostanjevica (Nova Gorica)

90 let ustanovitve FSR v Tolminu (1920-2010)

Vnedeljo, 14. februarja 2010 smo v cerkvi Marijinega vnebovzvetja v Tolminu praznovali 90-letnico ustanovitve FSR.

Iz prvih zapiskov o nastanku tretjega reda sv. Frančiška v Tolminu je razvidno, da so se že pred letom 1900 zbirali tretjeredniki. Leta 1918 je provincial frančiškanske province sv. Križa v Ljubljani p. Fabiani izdal dovoljenje, da se ustanovi v Tolminu tretji red, ter imenoval g. dekana Ivana Rojca za voditelja. Srečanja so imeli večkrat, 29. februarja 1920 pa je gvardijan frančiškanskega samostana v Gorici p. Albert Pirc

ustanovil skupščino tretjega reda pod varstvom »Sv. Križa« v Tolminu. Ob vizitaciji leta 1925 je bilo 171 bratov in sester. Bratstvo se je vsa leta ohranjalo, s prihodom g. župnika msgr. Antona Štrancarja, ki se je posebno navduševal za življenje po Vodilu sv. Frančiška, pa še poživilo. Bratje in sestre sedanjega KB FSR v Tolminu z duhovnim asistentom kaplanom g. Primožem Erjavcem si prizadevamo preprosto živeti po evangeliju našega Gospoda Jezusa Kristusa po zgledu sv. Frančiška.

Veseli smo bili, da so se vabilu na praznovanje odzvali p. Mihael Vovk in br. Ambrož Požun iz frančiškanskega samostana na Sveti gori, brat Dominik Brus, župnik v Podnanosu, p. Danilo Holc in brat Franc iz minoritskega samostana v Piranu ter Frančiškova mladina iz Vipavskega Križa. Praznovanja sta se udeležila tudi predsednik NS FSR br. Mirko Potočnik in predsednik PS FSR br. Stanko Šorli ter bratje in sestre krajevnih bratstev kopske škofije.

Ob 17. uri je v župnijski cerkvi pred Najsvetjšim potekala molitvena ura. Po Frančiškovem zgledu smo počastili Gospoda s serafinskim rožnim vencem in litanijami Jezusovega imena.

Ob 18. uri je slovesno mašno bogoslužje ob somaševanju drugih in domačih duhovnikov vodil p. Mihael Vovk. V nagovoru je med drugim pojasnil položaj, v katerem se je ob koncu prve svetovne vojne zaradi izgube Primorske znašel prvi red, kar je tudi vplivalo na zastoj pri ustanovitvi tretjega reda v Tolminu. Ustavil se je tudi pri nekaterih členih Vodila FSR, ki jih je potrebno vedno znova preiščevati in udejanjati (4., 5., 14. člen Vodila). Poudaril je, da bi morali bratje in sestre večkrat skupaj prebirati in se pogovarjati o posameznih členih Vodila, ki jih usmerjajo v to, da bi bili žive podobe sv. Frančiška v najrazličnejših trenutkih vsakdanjega življenja. Najbolj pomembno pa je, da so odgovorni v krajevnem bratstvu navdušeni in goreči. Zaključil je z besedami: Če bodo bratje in sestre skupaj z duhovnim asistentom to izpol-

njevali, potem bo ob njih še marsikdo zagorel in se navdušil za življenje v bratstvu FSR.

Pri slovesni sveti maši so sodelovala vsa prisotna krajevna bratstva koprške škofije. Brat Ambrož je ob spremljavi organista Lojza vodil bogoslužno petje. Zapeli smo zahvalno pesem, Frančiškovi otroci so v molitvi s slikami predstavili »sončno pesem«. Ob koncu slovesne svete maše, ki se je darovala v čast sv. Frančišku, se je predsednica KB zahvalila Bogu za vse milosti, ki smo jih bratje in sestre prejeli skozi vsa leta, s prošnjo, da bi ostali zvesti in med seboj povezani. Vabljenim smo izročili skromno darilce - »Križev pot« pesnice Ljubke Šori, ob izhodu pa smo bratje in sestre delili podobice v spomin na praznovanje 90-letnice FSR v Tolminu.

Br. Stanko Šorli je KB izročil Frančiškov križ, br. Mirko Potočnik pa podelil priznanje in zahvalo za zvesto in vztrajno življenje bratov in sester KB Tolmin.

Praznovanje smo nadaljevali v župnijskem domu, kjer smo pripravili pogostitev. Ob prisrčnem klepetu, kjer ni manjkala niti torta, smo navdušeno in veselo zaključili naše praznovanje.

Sv. Frančišek, ostani z nami in prosil za nas, da bomo stanoviti na poti za Gospodom.

s. Ida Kavčič in s. Marinka Kenda

Dragi bralci in bralke revije **Brat Frančišek!**

Šestkrat na leto med vas prinašamo podobe iz življenja bratov in sester velike Frančiškove družine. Vse to samo po zaslugi vaših darov, ki nam zaenkrat še omogočajo redno izhajanje. V minulem obdobju (od 1. 2. 2010 do 31. 3. 2010) ste v ta namen darovali nekaj darov, ki pa še zdaleč ne dosegaajo vseh stroškov za vzdrževanje revije. Na vas se torej še enkrat obračam s prošnjo, da podprete naše izhajanje in omogočite revijo tudi tistim, ki sami ne zmorejo zanjo ničesar prispevati. **Bog povrni!**

p. Janez Papa, urednik

200 € Župnija Šiška	30 € Ana Matanič, Albina Senica, Albina	15 € Katerina Kajfež, Martina Forsek, Jožef
150 € KB FSR Šk. Loka, Župnija Podnanos	Meglič, Lidija Grbec, Emica Vnuk,	Legen, Šolske sestre Trebnje, Jana Pus,
130 € KB FSR Nazarje in Mozirje	Zavod sv. Družina	Tilka Eiselt
120 € KB FSR Sv. Vid	25 € Cecilija Gorenjšček, Anton Vidic,	12 € Ana Marija Ulaga
110 € Marija Petrena	Anica Ličen	10 € Zalka Strah, Vanda Toman, Danica
100 € Jože Škrabec, KB FSR MB – Sv. Marija	20 € Justina Sterle, Ana Mrzlak, Vera	Sebanc, Ivica Kirn, Nanda Vogelsang,
90 € FSR Marijinega lme. Ruše	Golob, Bogdan Vižintin, S. Lucija	Aleksandra Plesničar, Jožefa zaleznik
50 € Silvana Sivic, Kristina Kačičnik, FBS	Kranjc, Ana Alessandra, Mira	8,4 € Zinka Turk
40 € Janja Sevnčnikar	Mastnak, Marjeta Perusek, Stanislava	5 € Angela Žuntar
	Lapajne, Jožef Vovk, Marija Noc	2 € Dominik Herle

Volilni kapitelj KB FSR Brezje

Čas hitro teče in tako so v mesecu februarju minila že tri leta od našega zadnjega, to je 5. volilnega kapitlja. Bratje in sestre smo se tako 27. februarja 2010 zbrali v naši dvorani na šestem volilnem kapitelju, da kot zahtevajo generalne konstitucije FSR, izvolimo nov svet KB.

Predsednik KB Brezje br. Franc Herle je na začetku prisrčno pozdravil oba naša gosta: **brata Jurija Štravsca OFM Cap, predstavnika in duhovnega asistenta ljubljanskega PS FSR, in brata Franca Birka, predsednika ljubljanskega PS FSR kot predsednika volilnega kapitlja.**

Da bi naše delo potekalo v Božjem duhu, smo prosili Svetega Duha, naj nam da potrebnih milosti.

Brat Franci Birk nas je nagovoril in spodbudil, da bi se potrudili in dali vse od sebe, z besedami br. Taborja Kavserja, ki jih je povedal na narodnem volilnem kapitelju na Ljubelju.

Predvsem je poudaril njegovo misel, da je bolje, da Boga ljubimo zato, ker je, kot pa zaradi dejanj oziroma daril, ki nam jih daje. Smo veseli daril, ampak pomembno je, da imamo Boga.

Nato je povabil dosedanje člane sveta KB, da se mu pridružijo. Lepo se nam je zahvalil za vse, kar smo naredili v triletnem obdobju, in povedal, da naše naloge s tem prenehajo.

Nagovoril nas je tudi br. Jurij Štravs, ki je prišel namesto opravičeno zadržanega br. Ambroža Mušiča, predsednika duhovnih asistentov FSR Lj. Spregovoril nam je o sv. Frančišku Asiškem, ki je imel globok odnos z Bogom. Rad je zahajal v samoto, v naravo, se srečeval z Bogom. Imel je ugledano »votlino v skali«, razpoko, kamor se je zatekal z namenom, **da bi se počutil kot v odprti rani Jezusovega srca.** Plezal je do te razpoke in se potopil v ljubezen Boga. Tam je Frančišek bil. Kakšna milost, da človek sme biti v Božjem srcu. Plezajmo v to odprto Kristusovo rano, k vrelcu ljubezni, ki

je evharistija – sv. maša. Bog se nam podarja v evharistiji. ALELUJA!

Čudovito bratstvo – Brezje so največje bratstvo, kar sem jih kdaj videl – čudovit kraj, vse, kar doživljate in sprejemate, podarjajte naprej.

Sledila so poročila o triletnem delu in razprava. Predsednik je podal nekaj statističnih podatkov in kronologijo dogodkov v tem obdobju in poudaril dejstvo, da veliko bratov in sester ne hodi na redna mesečna srečanja. Vzrokov je več, največji je bolezen in onemoglost ter dejstvo, da smo člani praktično iz cele Slovenije. Zahvalil se je tudi duhovnemu asistentu p. dr. Leopoldu Grčarju OFM za resnično nadvse požrtvovalno in duhovno bogato spremljanje našega bratstva.

Na volitvah smo izvolili nov svet krajevnega bratstva: predsednik br. Franc Herle, podpredsednica s. Anica Švab, tajnik br. Anton Železnikar, blagajničarka s. Marija Železnikar, odgovorni za vzgojo br. mag. Dominik Janez Herle in odgovorna za bolne in onemogle s. Anica Milinar.

Med sv. mašo, ki jo je daroval gvardijan samostana p. Silvin Kranjc, je predsednik kapitlja br. Franci Birk molil nad izvoljenimi in nas še enkrat nagovoril s spodbudo, naj odrinemo na globoko. Razšli smo se z lepimi spomini na duhovno bogat in doživet dan pri Mariji Pomagaj.

br. Franc Herle FSR

Giotto di Bondone

To, da je sveti Frančišek tisti, ki je ustanovil Frančiškovo svetni red, verjetno za večino nas, ki prebiramo Brata Frančiška, ni nič novega. Najbrž tudi ne dejstvo, da FSR po vsem svetu šteje več milijonov članov.

Pravo malo odkritje pa predstavlja seznam znanih ljudi, ki so vplivali na zgodovino in so hkrati bili člani Frančiškovega svetnega reda. In te bomo poskusili predstaviti – ne z namenom, da bi se ponašali z njimi, ampak ker nas lahko s svojim

zgodbo učijo in hkrati spodbujajo, da se da v vsaki situaciji živeti evangelij Jezusa Kristusa po zgledu svetega Frančiška.

Eden izmed njih je Giotto di Bondone, eden najbolj znanih renesančnih slikarjev v Italiji. Podatki o njegovem življenju so precej pomešani – tako nista znana ne datum ne kraj rojstva in smrti, po nekaterih življenjepisih naj bi bil vajenec pri Cimabueju, po drugih spet ne, še glede njegovega imena ni soglasja (nekateri menijo, da mu je bilo ime kar Giotto – tako kot ga v glavnem poznamo še danes, drugi, da je bilo njegovo pravo ime Ambrož ali Angel) in prav tako ne glede tega, ali so kosti v grobnici v Firencah, kamor so jih leta 1970 prestavili, v resnici njegove. So si pa poznavalci edini, da je Giotto umetnik, ki je nare-

dil rez z bizantinskim slogom slikanja, in začetnik »realistične, fotografske« smeri v slikarstvu.

Rodil bi se naj okrog leta 1267 v Firencah (ali nekje v okolici) kot sin kovača. Po legendi naj bi Cimabue (znan srednjeveški slikar iz Toskane) na neki skali našel risbo ovce, ki je bila tako dobra, da je vzel pastirja, ki jo je narisal (torej Giotto), za svojega vajenca. V svojem delu je kmalu prehitel svojega učitelja. Če je slednji še

iskal vmesno pot med dvodimenzionalnim bizantinskim slogom slikanja, je Giotto v svoja dela vnesel posnemanje realnega sveta, plastičnost in čustva. Kdaj se je navdušil nad svetim Frančiškom, ni znano, morda se je to zgodilo, ko naj bi skupaj s Cimabuem poslikal zgornjo cerkev svetega Frančiška v Assisiju. Avtorstvo sicer ni splošno potrjeno (dokumenti so namreč izginili v času, ko so Napole-

onove čete uporabljale zgornjo cerkev kot konjušnico), čeprav nekako velja, da so freske, ki niso jasno prepoznavne kot Cimabuejeve, so Giottovo delo. Tudi kasneje so motivi iz Frančiškovega življenja prisotni v njegovih delih.

Ko je bil star okrog 20 let, se je poročil z dekletom z imenom Ricevuta di Lapo del Pela, ki so jo klicali Ciuta. V zakonu se jima je rodila kopica otrok (nekateri jih omenjajo osem),

izmed njih je eden šel po stopinjah svojega očeta in postal slikar. V tem času je Giotto deloval in živel v Rimu.

Štiridesetleten se je od tam odpravil v Padovo, kjer je ustvaril svoje največje delo – poslikavo kapele Scrovegnijev v Padovi kjer slikarije pod naslovom Odršenje predstavljajo Jezusovo in Marijino življenje.

Kasneje se je vrnil v Assisi, kjer je poslikal tudi spodnjo cerkev, potem pa so ga različ-

na naročila vodila po italijanskih mestih (Rim, Firence, Neapelj, Milano ...).

Umril naj bi leta 1337 (8. januarja), pokopan naj bi bil v katedrali v Firencah. Med obnovo katedrale so dejansko našli kosti, ki bi lahko pripadale velikemu slikarju (raziskave so pokazale,

da gre za majhnega moža, z močnim vratom, ki se je očitno veliko nagibal nazaj, z orlovskim nosom in kostmi, v katere so se zajedle slikarske barve in terpentin), in ga slovesno pokopali v nov grob.

Fani Pečar FSR

Legenda pripoveduje, da je papež Benedikt IX., ko se je odločil za poslikavo cerkve sv. Petra v Rimu, poslal v Toskano odposlanca, da bi videl, ali Giotto upravičeno uživa tolikšen sloves. Odposlanec je prišel v atelje, razložil slikarju svojo željo in ga prosil za dokaz njegove spretnosti. Giotto je vzel list papirja, nanj s prosto roko, brez šestila, narisal popoln krog in ga smehljaje izročil odposlancu. Ta se je začudil, češ, kaj mu daje popolnoma nepomembno risbo. Giotto pa ga je potolažil: »Videli boste, da bo dovolj.« In res je bilo dovolj, papež ga je najel za delo.

Sestre in bratje, zbrani ob Očetovi mizi

Na dan, ko so redovne skupnosti odprle vrata mladim in jim predstavile svoje življenje, smo se predstavniki krajevnih bratstev Frančiškovega svetnega reda zbrali pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah. Na ta kraj smo priromali predsedniki, odgovorni za vzgojo in duhovni asistenti krajevnih bratstev. Naš namen je bil razmišljanje in pogovor o življenju naših bratstev, iz katerega bi zastavili nove načrte in cilje na naši skupni poti.

Pri Sveti Trojici nas je pozdravilo in z žarki topline objelo sonce, ob vstopu v samostan pa še gostoljubne gospodinje, ki so samostanski hodnik že navsezgodaj oplemenitile z vonjem kave in domačih dobrot. Vedeli smo: današnji dan bo poln veselja, smeha in toplih besed. Tako smo se ob prvih pozdravih dodobra okrepili in se v tem vzdušju zbrali v samostanski dvorani, kjer nam je izrekel dobrodošlico p. Matej Papež, nato pa še predsednik Pokrajinskega sveta FSR Maribor br. Franci Tropenauer. Željni novih spodbud

smo se kmalu podali v razmišljanje na témo (srečanja): »Bratje in sestre, zbrani ob Očetovi mizi«. Delovni naslov nas je postavil pred izziv: pri sebi odkrivati in razmisliti, kako živijo moji bratje in sestre krajevnega bratstva. Pri tem so nas vodila naslednja vprašanja: Ali vidim, kaj

potrebujejo, jim pri tem lahko pomagam? Kaj naredim za to, da bi spoznal njihove potrebe? Kako lahko sestre in brate bolje povežem med seboj, kaj je tisto, kar nas povezuje in kar nam daje občutek pripadnosti skupnosti? Kako lahko vsak zase in hkrati skupaj živimo po evangeliju in vodilo sv. Frančiška? Pri iskanju odgovorov nam je z duhovnim nagovorom pomagal p. Martin Gašparič, ki nas je opozoril na nekaj pomembnih temeljev bratskega in družinskega življenja: kot bratje in sestre se moramo truditi za stanovitno krščansko življenje. To pomeni, da moramo biti neomajni v krščanskem nauku in življenju po vrednotah občestva, da bratstvo ne bi postalo društvo, ampak da bi vedno bolj rastlo in zorelo v rednem zakramentalnem življenju in molitvi. P. Martin Gašparič nas je še posebno spodbudil k rednemu druženju, medsebojnemu obiskovanju sester in bratov, k skupnim romanjem in praznovanju. Današnja družba namreč močno spodbuja individualizem, ki (pa) je popolno nasprotje tega, kar nas uči sv. Frančišek, kajti to razdira naše skupnosti. Tako si ne smemo domišljati, da vse zmoremo sami in ne potrebujemo pomoči sobratov in sester, temveč si moramo med seboj pomagati in si dobrine deliti. Vse to pa naj dan za dnem (zvesto) prinašamo na evharistični oltar k Očetu, ki nas kljub vsem viharjem in preizkušnjam povezuje v eno družino.

S to vzpodbudo smo se podali v delo po skupinah, kjer smo iskali praktične načine za spoznavanje in spremljanje bratov in sester ter za krepitev občestva in evharističnega duha v bratstvu. Po skupinah smo razmišljali o tem, kako smo soodgovorni za bratstvo in za življenje sester in bratov. Zato je pomembno, da se med seboj spoznavamo in smo drug do drugega pozorni, saj si le tako lahko stojimo ob strani in se globlje med seboj povezujemo.

Program smo nadaljevali s plenarjem, kjer je vsaka skupina predstavila spoznanja in zaključke svojega dela. Krona srečanja pa je bil križev pot, ki smo ga zmolili v romarski cerkvi

Srečanje v Štepanji vasi

Sv. Trojice in ob besedah sestre klarise Veronike Giuliani premišljevali trpljenje našega Gospoda.

Vsi tisti, ki dobro poznate frančiškovec, veste, da se s tem srečanje še ni končalo. Domačini so nas namreč pred odhodom ponovno pogostili z dobrotami iz domačih peči in z rujno kapljico slovenjegoriških trt. Mi pa smo si seveda v bratski preprostosti z veseljem izmenjali še nekaj besed, preden smo se za nekaj časa spet razšli. Kljub mnogim zahvalam, ki smo jih izrekli domačinom pred odhodom, pa se jim želimo zahvaliti tudi na tem mestu. V čast nam je bilo, da so nas sprejeli v svojo sredo, in hvaležni smo jim, da so za ta dan darovali toliko truda in nas nadvse bogato pogostili!

Tako smo obogateni z novimi spoznanji prečudovito srečanje pripeljali do konca. Odšli smo s pogumom v srcu in z veseljem, da nam je dano živeti v bratstvu, ki je naša druga družina – ognjišče, kamor se lahko zatečemo ter z brati in sestrami delimo veselje in žalost.

Polona Greif FSR

Vsoboto, 13. marca 2010, smo bili bratje in sestre svetov krajevnih bratstev FSR Ljubljanske in novomeške škofije deležni kar dvojne »porcije« pomladne svetlobe. S prvo nam je postregel sončen dan, eden takih, kakršne si predstavljamo, da so tekli po žilah svetega Frančiška Asiškega. Za drugo sijočo »porcijo« je poskrbel p. Ambrož Mušič skupaj s svojim »pomočnikom« p. Jurijem Štravsom, najprej z vódeno adoracijo, nato pa z duhovnim nagovorom z naslovom »Gospod, ti mi noge umivaš?« (Jn 13, 6b).

Svetlobni snop naše pozornosti se je ustavil na nogah.

... *Moje noge? Ali bi si sedaj upal pred vsemi brez sramu sezuti nogavice in pokazati svoje gole noge? Prav te moje noge so mi pomagale danes zjutraj vstati. Te noge na svoj način zgovorno pripovedujejo mojo življenjsko zgodbo ...*

Kdo se sme dotakniti mojih nog? Kdo sme poseči v notranjo dinamiko moje življenjske zgodbe? Komu zaupam? ...

Jezus nam je želel resnično izkazati ljubezen do konca. Odločil se je umiti naše noge in vstopiti v našo intimno. »Gospod, ti mi noge umivaš?« Samozadostnost je korenina izvirnega greha, ki zapira Bogu dostop v moje osebno življenje ...

Kdaj se je mene dotaknila Kristusova ljubezen? Danes posega Jezus v naše konkretno življenje preko zakramentov prav tako učinkovito in dejavno kot v času, ko je bival na zemlji v človeški podobi ...

Svoje krstno duhovništvo bom v največji meri izvrševal tedaj, ko bom pustil Jezusu, da mi umiva noge, in nato tudi sam umival noge svojim bližnjim. Umivanje nog še nikoli ni bila gola teorija in romantika mističnega zamaknjenja ...

Mar ni umivanje nog opravljanje vsakodnevnih »obveznosti« (npr. doma, v družini, službi, župniji, samostanu) ali pa izvrševanje določene službe znotraj krajevnega bratstva? Služenje je priložnost, da Božja milost dejavno poseže v moje osebno življenje ...

Ne pozabimo, da nam je za izvrševanje sleherne službe podeljena tudi vsa potrebna milost ...

Ali nam naposled sploh še preostane kakšen izgovor?

V skupinah in tudi še ob »pici, da te kap« smo si imeli veliko povedati o nogah, naših, vaših, Jezusovih, Frančiškovih. In to v vzdušju, za kakršnega bi pesnik rekel, da kadar smo radostni, se prebudi Bog.

Romana Bider FSR

Celoten nagovor p. Ambroža Mušiča si lahko preberete na spletni strani FSR (<http://fsr.rkc.si>)

Utrinki s srečanja svetov PB Ljubljana v Štepanji vasi

s. Jana Potokar, KB Mladi rod

Jana, ti si prvič na takšnem srečanju. Kakšni so tvoji občutki? Kaj se te je najbolj dotaknilo? Kaj pričakuješ?

Veje Frančiškovo duh. Prepoznala sem Božjo milost in sem kljub stiski s časom prišla na srečanje. Lepo je. Spoznavam brate in sestre ... Najbolj

se me je dotaknila misel papeža Janeza XXIII., saj je tudi on pripadal Frančiškovemu svetnemu redu: »Človek je največji tedaj, ko kleči; najlepši, kadar moli; najmočnejši, ko odpušča, in Bogu najbolj podoben, kadar ljubi.«

Sprašujem se, ali obstaja še kakšen izgovor, da se izognemo stvari, ki nam v tistem trenutku ni najljubša. Bog nam daje čas in pot, po kateri posameznika pripelje do cilja. Sami od sebe bi že omagali. Jezus nam umiva noge preko zakramentov (sv. zakona) in tudi preko Frančiškovega svetnega reda.

br. Franci Birk, predsednik PS Ljubljana

Brat Franci, kakšen je sploh namen teh srečanj?

Takšna srečanja nam pomagajo začutiti svojo službo, ki smo jo sprejeli na volilnih kapituljih v krajevnih bratstvih. Svet bratstva skrbi za življenje bratstva, ga

usmerja in vodi. To ni le naloga predsednika ali duhovnega asistenta. Ta srečanja so vzgo-

ja v duhu odgovornosti, moramo delovati skupaj. Skupaj gremo h Kristusu po sledih sv. Frančiška. Danes smo slišali, da je Jezus umival noge ...

Zakaj zdaj v razširjeni sestavi, saj je bilo včasih to srečanje predsednikov FSR? Je odločitev dozorela postopoma ali je to odgovor na potrebe časa?

Mislím, da je to potreba časa. V naši pokrajini bratstva počasi ugašajo. To je morda tudi način, da poiščemo nove poklice, jih prepoznamo, jim prisluhnemo. To je naša naloga. Mislím, da je letošnje srečanje zelo lepo. Med seboj se spoznavamo, bratsko druženje nas povezuje in osrečuje.

s. Mojca Vučko, KB Marijino oznanjenje

Katero skupino ste si izbrali? Zakaj?

Bila sem v skupini, kjer smo se pogovarjali o otrocih in mladini. Včasih pogrešam stik mladih s srednjo generacijo in s starejšimi. Mislím, da medgeneracijsko sodelovanje kar malo manjka.

Zanimalo me je, kako bi lahko to premostili. Bo treba še kar nekaj narediti na tem področju. Bistveno se mi zdi, da vzpostavimo odnose. Vsepovsod se odražajo razbiti in nekvalitetni odnosi, razbite družine. Treba se je povezati in začeti graditi.

Kakšno je vzdušje, kako vam je všeč srečanje?

Zelo pisana družina se je zbrala, vse generacije. Zelo lepo je. Neka nova izkušnja. Tako različni smo si, a polni Duha.

s. Andreja Eržen, odgovorna za vzgojo v PS Ljubljana

Vodila si skupino »Imenujemo se bratstvo«. Kako so témo sprejeli udeleženci?

Bilo nas je kar precej (okrog 25). Najprej smo se predstavili oz. smo povedali tudi nekaj o KB, iz katerega izhajamo.

Večino časa smo imeli izmenjevanje izkušenj in medsebojno spoznavanje. Bilo je prav lušno in pestro. Zaupali smo si, s kakšnimi težavami se srečujemo v bratstvu, kaj nas veseli ... Na koncu sem iz Vodila prebrala tisto poglavje, ki se dotika življenja v bratstvu. Bilo je lepo, tudi ljudje so bili zadovoljni.

Katera nova spoznanja boste odnesli domov?

Vsi se srečujemo z vprašanjem, ali sem sploh vreden tega. Bili so tudi nekateri, ki še nimajo zaobljub, in smo se pogovarjali tudi o tem. Življenje v manjših bratstvih je drugačno od dela v večjih (npr. na Brezjah). Zdaj se poznamo in takšna srečanja nam veliko pomenijo.

OBIŠČITE NAS NA:

<http://fsr.rkc.si>

Nihilizem

Duhovne vaje za FRAMO

Post je čas, ko se zazremo vase, ko skušamo poživiti svojo vero, utrditi svoje dobre navade in odpraviti tiste slabe. Je pa tudi čas, ko iščemo svoj smisel. Ali pa mogoče

veliko izbir, ki zahtevajo odločitve, postavljeni smo med kupe materialnih dobrin, postavljeni smo med hitenje in v svet, kjer vse postaja relativno. Zato smo na duhovnih vajah skušali odkriti, kje so pasti, ki nam jemljejo svobodo, čas in življenje ter kako se izogniti tem pastem. Pogledali smo tudi, kako smo prišli do tega današnjega trenutka, saj se ta »dandanes«,

smisel posta samega. Z marsikaterim od teh postnih iskanj smo se srečali tudi na duhovnem vikendu za FRAMO, ki je bil v Kančevcih v prvih spomladanskih dneh (ali povedano s številkami: 19.-21. 3. 2010).

Duhovne vaje je vodil br. Andrej Feguš, pomagali pa so mu animatorji in duhovni asistenti. In seveda smo bili v pomoč tudi udeleženci, framaši – srednješolci in študentje. Naslov, Nihilizem, je zavzemal širok spekter tem in problemov današnjega sveta, še posebej sveta mladih. Mladi smo dandanes postavljeni pred

kjer smo, ni pojavil kar od nikoder, ampak je umeščen v zgodovino – v našo osebno in v svetovno zgodovino. Zato smo prvi večer (po krajših, a pestrih spoznavanjih) najprej zapisali svojo zgodovino, nato pa pogledali še tisto širšo zgodovino s pomočjo Aristotela, Tomaža Akvinskega, Descartesa, Kanta, Nietzscheja in Heideggerja. Za lažje razumevanje njihovega pogleda na svet so poskrbeli krajši odigrani prizori (profesionalni igralci zagotovljeni :) in seveda razlaga.

V soboto in nedeljo je bilo več dela po sku-

pinah, kjer smo podrobneje predelovali teme, kot so: užitek in kako znamo uživati, čustvena inteligenca, intimnost oziroma koliko smo pripravljeni povedati, napisati, pokazati o sebi; stvari, ki nas zasužnjujejo; hvaležnost ... Pa še o marsičem se je spregovorilo v skupinah (od tega, kakšne šampone uporabljajo dolgolasci, do problemov vzgoje in šolstva).

Seveda pa nismo ves čas le sedeli, poslušali in govorili, ampak smo počeli še marsikaj drugega. Pri veselih večerih smo se do dobra nasmejali, pri popoldanskem odmoru razgibali, pri krajših odmorih preizkušali težnost s postavljanjem živih skulptur (arhitekti so bili očitno dobri in tako so vsi gradbeni elementi preživeli), krasili smo DVDje za skrite prijatelje, zjutraj in zvečer pa smo v kapeli obiskali Gospoda in se mu tako zahvalili za dan ali pa ga prosili za blagoslov trenutkov, ki so bili pred nami.

In kaj lahko na koncu napišemo v navodilo za preprečevanje nihilizma? Dokler bomo ljudje sposobni toplote, dokler bomo podpirali druge in zmogli sprejeti ponujeno pomoč, dokler bomo znali biti hvaležni za vse, kar nam je podarjeno (in sploh videti, kaj vse dobimo v dar), do takrat se bomo lahko upirali »brezveznosti«, naveličanosti, ... nihilizmu.

Helena Rebek FRAMA

**O vzvišeni in veličastni Bog,
razsvetli temine mojega srca.
Daj mi pravo vero,
trdno upanje
in popolno ljubezen,
razumnost in spoznanje,
o Gospod,
da se bom držal
tvoje svete in resnične zapovedi.
Amen.**

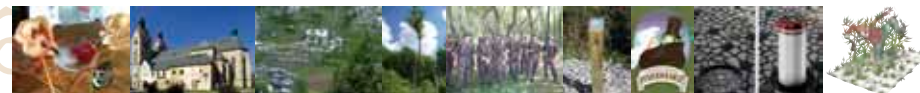
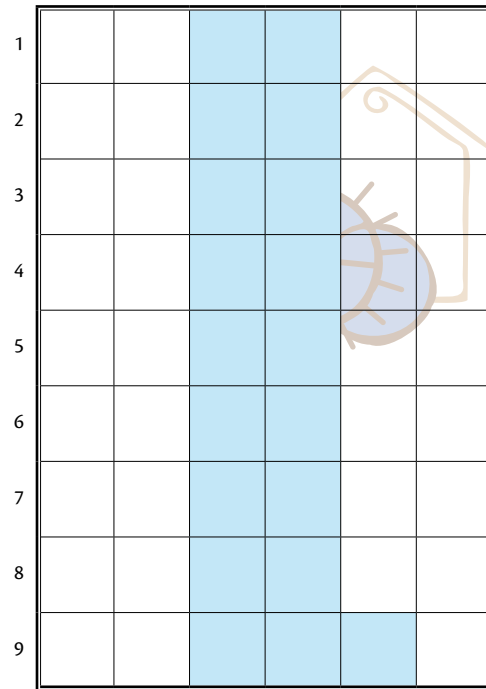
Nagradna zlogovna izpolnjevanke

Iz zlogov, podanih po abecednem redu, sestavite 9 besed, ki jih zahtevajo opisi, in jih vpišite v lik. Ob pravilni rešitvi boste na označenih poljih dobili del posvetilne molitve med evharistično daritvijo.

**BA – BAJ – CA – DA – DA – DEST –
KA – LA – MI – MO – MO – NO –
PLE – PO – RA – SA – SKA –
TA – TAR – TO – VEL – VOJ – ZA**

1. elektroda za odvajanje električnega toka, 2. svetnik, ki je pokristjanjeval Karantanijo in je pokopan v cerkvi Gospe Svete na avstrijskem Koroškem, 3. lirsko-epska pesem z grozljivim, mračnim vzdušjem, 4. lastnik zelo majhnega posestva, kočar, 5. škodljiva rastlina, ki preprečuje, zavira rast kulturnih rastlin, 6. stanje, ko je kdo sam, brez stikov, povezave z drugimi, 7. oborožene sile navadno kake države, 8. naprava, ki onemogoča prehod (npr. na cesti), 9. krajše ime za najbolj znano romarsko pot v Španiji, posvečeno sv. Jakobu.

Sestavila ga. **Frančiška Pavlič**

Pravilna rešitev nagradne številčnice v prejšnji številki se glasi:

»Darovanje, kruh in vino«.

Na uredništvo je prispelo 11 pravilnih odgovorov.

Izžrebani so bili naslednji nagrajenci:

1. nagrada: **Anamarija Pucelj**, Ljubljana;
2. nagrada: **Vinko Koren**, Kobarid;
3. nagrada: **Janka Vovnik**, Tržič.

Čestitamo!

Rešitve pošljite na uredništvo *Brata Frančiška* do **5. junija 2010**. Tokratne nagrade so:

1. nagrada: Rahločutnost do otrok, Katarina Kompan Erzar in Andreja Poljanec;
2. nagrada: CD: Dober dan dobri ljudje;
3. nagrada komplet razglednic Sončna pesem.

Pravična trgovina – fairtrade

Ko se sprehodiš po današnjih supermarketih in z vozičkom vihraš, da bi dobil vse, kar si imel na seznamu, ali da bi prišel do posebnih ponudb, si ne moreš kaj, da se ne bi začudil nad morjem različnih izdelkov, ki ti jih ponujajo. Police se kar šibijo od najrazličnejših izdelkov, ki kar sami padajo v košaro, saj so lično predstavljeni in postavljeni. A tu se človek hitro vpraša: »Ali to, kar kupujem resnično pomaga? V prvi vrsti meni, če to rabim in kako rabim?« in »Je bil delavec, ki je prispeval k izdelku, pošteno plačan za svoje delo?«

V teh časih recesije, globalizacije in skoraj brezumnega potrošništva se lahko kupi vse, koliko pa dobi tisti, ki je za tekočim trakom ali na plantažah, je pa drugo vprašanje. Saj je že leta 2005 40 odstotkov najrevnejšega prebivalstva zaslužilo le borih 5 odstotkov svetovnega prihodka, medtem ko je najbogatejših 20 odstotkov zaslužilo kar 75 odstotkov. Današnji svet tako zelo slabo omogoča neko pravično življenje po evangeliju. Ali se tako samo zdi?

Obstajajo izdelki, ki to zagotavljajo in za malce višje cene prinesejo revnemu delavcu v manj razvitih državah težko prislužen kruh. To je omogočeno pod znamko »Fairtrade«, pravične trgovine, ki je nastala na pobudo različnih verskih in političnih nevladnih organizacij. Njeni začetki segajo v čas po drugi svetovni vojni, v Evropi pa od šestdesetih let prejšnjega stoletja dalje, ko so bile ustanovljene različne alternativne trgovske organizacije (ATO). Te so povezale proizvajalce iz revnejših dežel tako, da jih Fairtrade šteje že 4000 in izboljšujejo življenja več kot 5 milijonov ljudi v 50 državah.

Fairtrade kupcu, ki je kritičen in gleda na dober izdelek in pravično plačilo zanj, omogoča, da kupuje odgovorneje. Tako se lahko tudi kot

kristjani zavemo, da imamo kar nekaj kupne moči, ki pa mora biti pravilno usmerjena. S treznim kupovanjem in s pravilnim osveščanjem lahko zagotovimo, da se spoštujejo pravice delavca, da se finančno podpirajo države v razvoju ter da se poudarja novo poslanstvo in zavezanost za pravičnejše gospodarstvo. To velja že za vsakega kristjana, še toliko bolj pa to lahko velja za podjetja, ki sodelujejo v trgovini.

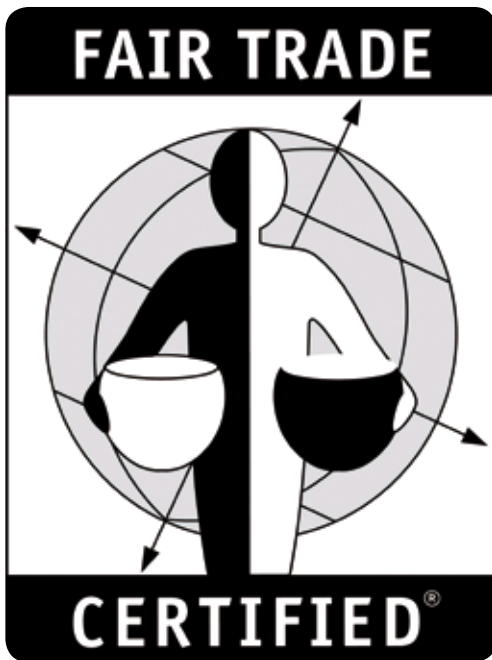
A kaj sploh so ti izdelki in kako pomagam? Fairtrade izdelki so bili sprva razni ročni izdelki koz oblačila, papir, instrumenti, skratka vse kar so proizvajali obrtniki na krajevni ravni. Kasneje so se pridružila še živila, kot so čaj in kava, kmalu pa tudi agrumi in drugo sadje. Sprva je bila kakovost slabša, a z leti delovanja so razširili ponudbo tako, da se lahko kosa z ostalimi.

Izdelki so prepoznavni po logotipu, ki zagotavlja, da je delavec dobil pravično plačilo. To je težje zagotoviti, saj cene na trgu nihajo. Zato ima Fairtrade določeno ceno za izdelke, ki morda zaradi tega postanejo malce dražji od drugih. A kolikokrat se človek zave, ko stopa iz nakupovalnih središč, da je kupil veliko več kot je želel in morda tega ne potrebuje? Tu pa se zagotovi iz majhno žrtvijo bolj človeka vredno življenje.

Torej, vse, kar je potrebno storiti, je, da si človek vzame nekaj časa in za nekatere stvari, ki jih redno kupuje (sadje, papir ...), pogleda v trgo-

vinah za logotipom. Mogoče vzame to nekaj več časa, kot da bi le zagrabil tisto, kar ti najprej pride pod roko na polici, ampak tako boš nekomu na drugem konca sveta olajšal življenje in kupoval odgovorneje, bolj kristjanu primerno.

Kar nekaj držav je aktivno poprijelo, v ZDA so sestre odprle knjigarno in se razširile povsod, kjer delujejo. V Peruju so leta 2004 povabili več kot 200 obrtnikov in organizirali zvezo, ki še deluje. Na Irskem se je začelo, ko je neki frančiškan začel hoditi po podjetjih in organizacijah z namenom, da bi organiziral Fairtrade mesto. Javilo se je sedem oseb. Po enem letu se je povpraševanje povzpelo, saj so se pridružili še okoliški supermarketi. Tako upajo, da bodo postali prva Fairtrade škofija na Irskem.

Trgovina je večkrat zgrajena le na ekonomskih mehanizmih, kjer ni prostora za človeško dostojanstvo in poštenje. Vendar pa sedaj obstaja način, kjer lahko vsakdo s kupno močjo ali prizadevnostjo to omogoči. Zato odprimo svoja vrata temu človekoljubnem pristopu, ki je Fairtrade.

br. Melhior Grošelj OFM

Iskanje resnice

Ko je bil Douglass Cassel, ki je mednarodni pravnik za človekove pravice in to snov tudi poučuje, star 16 let, je šolsko leto 1964/65 preživel v Španiji, ki je bila še vedno pod diktatorskim vodstvom generala Franca. Preden je šel tja, mu je to malo pomenilo. »Španijo sem poznal samo, kakor jo je, vsaj zdi se mi, imenoval neki časopis, kot »oporišče svobodnega sveta«.

Med protestom pred katedralo so Cassla prijeli skupaj s skupino Špancev in ga privedli na policijsko postajo. »Videti sem bil kot tujec, zato so z menoj ravnali v rokavicah, vendar sem lahko slišal krike ljudi, ki so jih spodaj mučili.« Še sedaj, ga ti kriki preganjajo.

»Ko sem začel z mednarodnim delom za človekove pravice, je bil v tem določen smisel, saj sem končno odgovoril na klic, ki je bil z menoj veliko let,« pravi Cassel. Danes vodi Inštitut za mednarodno pravo za človekove pravice na univerzi DePaul v Chicagu.

Preden je prišel na DePaul, je bil Cassel zagovornik skupnega dobrega, več prekomorskih potovanj v dežele, ki so imele probleme s človekovimi pravicami, pa ga je prestavilo na novo področje. Najbolj vznemirljivo je bilo potovanje na Kitajsko proti koncu kulturne revolucije v tej državi v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja.

»Na orwellovski način so nam povsod, kamor smo prišli, povedali, da se stvari izboljšujejo, da se je produktivnost povečala za 300 odstotkov. V neki tovarni sem videl, kako se je iz dimnika kadil dim. Povprašal sem o tem in vodič mi je povedal, da ni nobenih izpustov. Povedal sem, da sem jih pravkar videl. »Ne, niste jih,« mi je dejal. Spoznal sem, da v resnici obstajajo kraji, kjer je resnica uradno orošana vsakega pomena.«

Sledila so druga potovanja v Latinsko Ameriko in na Bližnji Vzhod, ki so služila kot budnica, ki je Cassla spodbudila, da je upravnikom DePaula predlagal center za pravo človekovih pravic.

Inštitut si danes prizadeva, da bi javnost, zlasti na področju Chica-ga, ozavestil glede vprašanj o človekovih pravicah in možnih rešitvah, pomaga pa tudi skupinam in posameznikom v tujih državah. Cassel je na primer poskrbel, da je čikaški odvetnik brezplačno delal za gvatemalskega delavskega voditelja. Gvatemalca so vojaški agentje ustrelili skoraj do smrti. Opomogel si je v Čikagu. Primer je sedaj pred Medameriško komisijo za človekove pravice.

Center je tudi postavil dva diplomanta na DePaulu kot odvetnika za osebje komisije. Cassel pogosto potuje v Latinsko Ameriko, da bi pomagal, učil, svetoval in opazoval v zvezi s primeri in forumi, ki zadevajo človekove pravice. Na začetku tega desetletja je bil pravni svetovalec Komisije za resnico v El Salvadorju, ki je preiskovala večje kršitve človekovih pravic kot del tamkajšnjega mirovnega procesa.

Cassel, ki je bil vzgojen kot prezbiterijanec, je bil od svojega dvanajstega leta dalje agnostik. Preveč stvari v Svetem pismu se zdi neverjetnih, se je odločil. Preveč življenja vključuje trpljenje.

V zgodnjih devetdesetih letih pa je doživel spreobrnjenje. Večkrat je potoval v El Salvador. Najprej da bi opazoval sodni proces aretiranih zaradi uboja jezuitov in potem da bi pomagal preiskovati uboj šestih jezuitskih duhovnikov, njihove kuharice ter njene hčerke, ki so ga 1989 zagrešili eskadroni smrti, od tega ločeno pa leta 1980 umor nadškofa Oscarja Romera.

»Spoznal sem, da je bil najvplivnejša oseba ravno mrtvec, nadškof Oscar Romero,« pravi Cassel. »Vsepovsod so bile njegove fotografije in začel sem razumevati pojem življenja po smrti. In začel sem videti vzporednice z drugim mr-

tvim človekom, ki je imel v El Salvadorju veliko vpliva: z Jezusom Kristusom.«

Na koncu Cassel pravi: »Rešitev problema je bila zame v tem, da si Boga predstavljam kot dobro silo, kot večno dobro silo, ki sem jo lahko videl skozi življenje Romera, jezuitskih duhovnikov in drugih ljudi.«

Ta preobrazba se je začela septembra 1991, ko je Cassel postal opazovalec Ameriškega odvetniškega združenja na sodnem procesu proti oficirjem, ki so bili obtoženi uboja jezuitov in obeh žensk. Porota je za vse obsodila nekega polkovnika in nekega poročnika. Mnogi drugi, ki so bili vpleteni, in vojaki – člani elitne brigade, ki so jo izurili Američani –, ki so priznali streljanje, so bili oproščeni obtožbe. Kljub navzočnosti Cassla in 24 drugih mednarodnih opazovalcev je sodišče bobnelo od vojaških letal, demonstracije v korist vojski pa so bile dovoljene celo znotraj zavarovanega območja.

Pravica je drugo priložnost dobila dve leti pozneje. V pogajanjih med salvadorsko vlado in uporniki – pogajanja so nadzirali Združeni narodi – je bila ustanovljena Komisija za resnico, da bi pregledala vsa nasilna dejanja, ki so se zgodila med državljansko vojno med letoma 1980 in 1991.

Cassel je delal za komisijo. Nadziral je preiskovalce, pisal in urejal njihova poročila. Državo je večkrat obiskal za teden ali dva.

Cassel in preiskovalci, ki so bili vsi iz tujih držav, da bi prebivalci Salvadorja lahko brez zadrževanja govorili z njimi, so najprej dokumentirali

22.000 primerov ubojev in drugih okrutnosti. Potem so izbrali 30 važnejših primerov, vključno jezuite in Romera, da bi jih podrobno raziskali.

Sredi marca 1993 je komisija poročala, da so bili jezuiti ubiti po ukazu obrambnega ministra in da je bilo vpleteno vse visoko vojaško poveljstvo. Nekaj dni pozneje je bila komisija delno onemogočena, ko je vlada zagotovila amnestijo vojski v zameno, da bi odstopila. V očeh mnogih so bili krivci imenovani, vendar so se izmuznili, kar pa je še vedno bolje, kot da bi ne bilo storjenega sploh nič.

Iz tega izkustva je Cassel potegnil nekaj sklepov. »Prva lekcija zame je bila nujna potreba po resnici in pomembnost resnice. Zgodile so se vse te strašne stvari, pa ni bilo nobenega zaključka: obstajali sta dve različici resnice.«

Pravi, da bi bila najboljša rešitev, če bi vzpostavili resnico na državnih sodiščih. Ker pa ta niso delovala, bi bil po Casslovih besedah naslednji najboljši forum mednarodno kazensko sodišče, saj je bilo ustanovljeno za zločine,

zagrešene v Jugoslaviji in Ruandi. Ker pred tremi leti tega ni bilo, je zadostovala komisija.

»Druga lekcija, ki sem se je naučil, je, da resnica ni dovolj, pa čeprav je še tako pomembna. Potrebna je tudi pravičnost, da ubijalci ne hodi-jo naokrog. To vsem pošilja napačna sporočila.«

Danes je Cassel dejaven katoličan. Ima tečaje za študente prava, pa tudi za sodnike in pravni-ke iz drugih držav. Vodi pravde na mednarodnih forumih in pripravlja tedenski komentar za javni radio v Čikagu. Z delom na radiu je začel 1993.

»Skušam govoriti o vprašanih, ki jih pre-vladujoči tisk prezre,« pravi. Eno od njih je bil leta 1994 prevrat v Gambiji, ki je strmoglavil predsednika, ki je bil glavna gonilna sila Afriške komisije za človekove pravice. Druga tema je bil dogovor s Irakom »nafta za hrano«, ki so ga kasneje razveljavili, da bi kaznovali Sadama Huseina za napade na Kurde. Prepričan je, da je bila »v času, ko je vsak mesec umrlo 4.500 iraških otrok zaradi podhranjenosti, hrana obupno potrebna.«

Veliko ljudi, zlasti razočaranih odvetnikov, ki si želijo zbežati od kazenskih primerov in civilnih tožb, sprašuje Cassla, kako naj naredijo kaj dobrega. Nekateri to lahko počnejo ves čas, skoraj vsak pa lahko, kakor ve Cassel, naredi nekaj zastoj s tem, da piše pisma za tuje odvetnike, ki jih morda preganjajo, da je prostovoljec v iskanju dejstev, da vpliva na Kongres glede vprašanj človekovih pravic ali da opazuje sodni proces.

»Na veliko načinov se lahko vključijo. Zahte-va se predanost in nekaj vznemirjenja, toda če je pomembno, jim bo uspelo,« pravi. »Do njih skušam priti tam, kjer so. Motivacija je tam. Lahko je verska ali politična ali pa vprašanje vesti. Problem, ki ga vidim, je, da so ljudje tako ujeti v to, kar delajo, da ne vedo, kako naj delajo po svoji vesti.«

»Celo med odvetniki – da, med odvetniki – ni nobenega pomanjkanja vesti ali pomanjkanja zanimanja za delati dobro.«

Prevedel p. Stane Zore OFM

Tomaž Čelanski

Življenje svetega Frančiška (27)

DRUGI DEL

2. poglavje

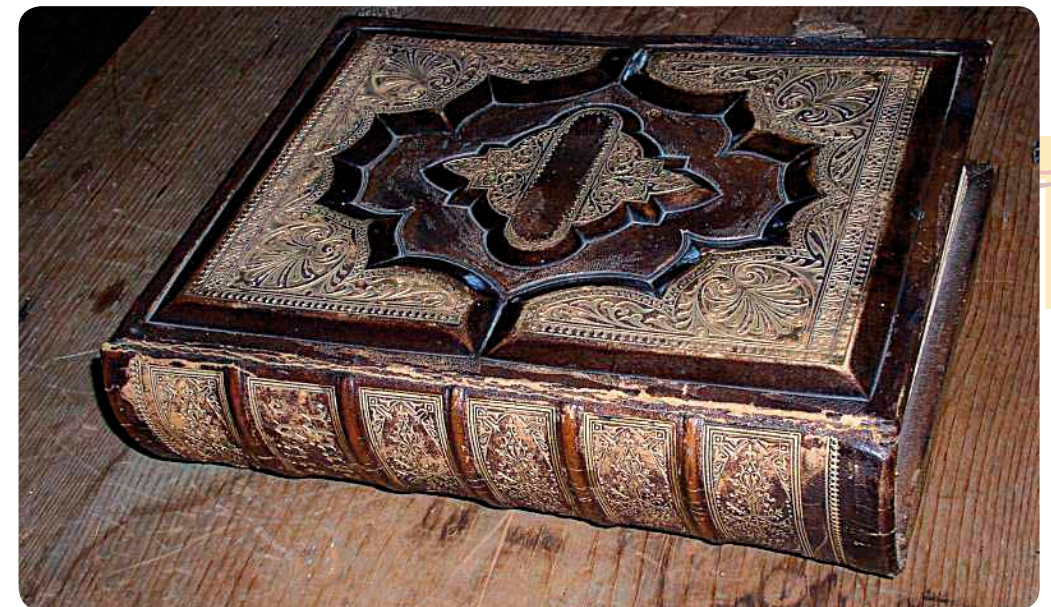
O najvišjem hrepenju blaženega Frančiška in kako je iz odpiranja knjige spoznal, kaj Bog hoče od njega

91. Nekoč je blaženi in častitljivi oče Frančišek zapustil množice ljudi, ki so vsak dan pobožno pritekale k njemu, da bi ga slišali in videli, se umaknil v tih in skriven samotni kraj in tam želel biti na voljo Bogu in otresti s sebe ves prah, ki bi se ga utegnil prijeti pri sobivanju z ljudmi. Navado je imel, da si je čas, ki mu je bil dodeljen za pridobivanje milosti, razdelil, kakor se mu je zdelo potrebno, tako da ga je del namenil za korist bližnjih, del pa porabil za kontemplacijo v blaženi odmaknjenosti. Zato je s seboj vzel le maloštevilne tovariše, ki so bolj kot drugi poznali njegovo sveto življenje, da bi

ga varovali pred navalom in motenjem ljudi; tako so v vsem ljubili in ohranili njegov mir.

Ko je nekaj časa tam ostal in bil na neizrekljiv način prevzet od nenehne molitve in pogoste kontemplacije ter domačnosti z Bogom, si je zaželel spoznati, kaj bi bilo večnemu Kralju prijetneje glede njega samega. Radovedno je spraševal in pobožno zdihoval po tem, da bi zvedel, na kakšen način, po kateri poti ali s kakšno željo bi se mogel po sklepu in odločitvi njegove volje še popolneje okleniti Gospoda Boga. To je bila vselej njegova najvišja modrost, to njegovo največje hrepenenje, da je, dokler je živel, vedno gorel po tem, da bi preproste in učene, popolne in nepopolne povprašal, kako je mogoče stopiti na pot resnice in dospeti do vedno višjih ciljev.

92. Kajti čeprav je bil najpopolnejši med popolnimi, je zavračal ta naziv in se imel za povsem nepopolnega. Okusil je in videl, kako sladek, prijeten in dober je Bog Izraelov tistim, ki so pravičnega srca in ga iščejo v čisti prepro- stosti in resnični čistosti. Vanj se je vlila slad- kost in ljubkost, ki jo le redko redki dobijo; od zgoraj je začutil, da veje vanj in ga sili, da se ves

odpove samemu sebi; bil je poln takega veselja, da je želel na vsak način preiti od vsega tega tja, kamor je delno že dospel, ko je presegel sebe. Človek, ki je imel Božjega duha, je bil pripravljen pretrpeti vse stiske duha in

prestati vse telesne muke, da bi mu le bila dana možnost, da se v njem usmiljeno izpolni volja nebeškega Očeta.

Nekega dne je zato pristopil k svetemu oltarju, ki je bil postavljen v samotičču, kjer je sam prebival, vzel v roke knjigo, kjer so bili napisani sveti evangeliji, in jo spoštljivo položil na oltar. Legel je na tla v molitvi k Bogu nič manj v srcu kot s telesom in s ponižno prošnjo molil, naj mu dobrohotni Bog, oče usmiljenja in Bog vse tolažbe, blagovoli pokazati svojo voljo. Ponižno je torej prosil, naj mu, ko bo prvič odprl knjigo, pokaže, kaj je zanj najprimernejše storiti, da bi zmogel popolnoma dovršiti, kar je nekoč preprosto in pobožno začel. Pri tem ga je vodil duh svetih in popolnih mož, o katerih je bral, da so v predani pobožnosti in hrepenjenju po svetosti podobno ravnali.

93. Vstal je torej od molitve v duhu ponižnosti in skesanim srcem; okrepljen se je z znamenjem svetega križa, vzel knjigo z oltarja in jo spoštljivo in s strahom odprl. In zgodilo se je, da je, ko je odprl knjigo,

najprej naletel na trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa, in sicer samo tisto, kjer so napovedane stiske, ki jih je imel pretrpeti. Toda da ne bi posumil, da se je to moglo zgoditi zgolj slučajno, je še drugič in tretjič odprl

knjigo in našel iste ali podobne zapise.

Tedaj je mož, poln Duha, razumel, da mu je treba preko mnogih preizkušenj, preko mnogih stisk in preko mnogih bojev vstopiti v Božje kraljestvo. Silno pogumni vojak pa se ni dal zmeti zaradi grozeče vojne niti ni bodočemu bojevniku Gospodovih bojev upadel duh v taborih tega sveta. Ni se prestrašil, da bi podlegel sovražniku, saj ni popuščal niti sebi, ko se je dolgo naprezal preko meja človeških moči. Resnično je bil nad vse goreč: če je že imel pri namenih kakega vrstnika iz preteklih stoletij, pa se ni našel nihče, ki bo ga prekosil v hrepenenju. Lažje je opravljal popolna dejanja kot pa o njih govoril; vedno se je učinkovito trudil in posvečal svoje moči za sveta dela in ne za besede, ki samo kažejo na to, kar je dobro, vendar tega ne storijo. Ostajal je torej neomajen in vesel in je sebi in Bogu prepeval speve veselja v svojem srcu. On, ki se je znal veseliti najmanjših stvari, je bil torej vreden višjega razodetja; in on, ki je bil v malem zvest, je bil čez veliko postavljen.

Prevedel br. Miran Špelič OFM

Betanija onkraj Jordana

V razširjenem programu romanja skozi staro zavezo se romarji ustavimo pri zadnji postaji na jordanskih tleh, na kraju Jezusovega krsta. Sv. oče Benedikt XVI. se je lani ustavil prav na tem kraju, na vzhodnem (levem) bregu Jordana in blagoslovil dva temeljna kamna za novi cerkvi, in sicer za latinsko in za grško - melkitsko. Pater Peter Kaswalder, arheolog na frančiškanski Fakulteti za svetopisemske znanosti in arheologijo

in Jeruzalemu raziskuje podlago, na kateri je utemeljeno mesto, kjer je Janez Jezusa krstil.

Betanijo onkraj Jordana so ob obisku Janeza Pavla II. v Jordaniji v svetem letu 2000 na novo odkrili in pripravili prav zanj. Danes so arheološka raziskovanja že v glavnem končana in izkopanine, ki so jih tu našli, so podlaga za obe cerkvi. Papež Benedikt XVI. je blagoslovil temeljna kamna 10. maja 2009. Govorimo o kraju krščenja v vadiju Kharrar, ki je oddaljen nekako 7 km od Mrtvega morja, čez katerega poteka pot v Livias (Tell er Rame) in Shunah v moabske stepe na jordanskem področju.

Tradicionalno frančiškansko mesto krščenja

Frančiškanska kustodija v vadiju Kharrar nima svetega kraja, ampak ga ima na nasprotni stra-

ni Jordana, točneje proti zahodu, na desnem bregu reke. To mesto oskrbujejo frančiškani in se imenuje al-Maghtes. Vsak zadnji četrtek v

mesecu oktobru frančiškani pripravijo romanje na ta kraj, kjer se spominjajo Jezusovega krsta. Ker je to mesto na izraelski strani in v zaprtem vojaškem mejnem pasu, je dogovorjeni datum edina prilika za obisk kraja. Postavlja se vprašanje, katero teh dveh mest je verodostojno, ali al-Maghtes na desnem bregu Jordana, ali vadi Kharrar na vzhodni strani, na levem bregu reke na jordanski strani, ki je dandanes ves čas dostopen.

Pogled v zgodovino

Vedeti moramo, da v vadi Kharrar romarji že stoletja dolgo niso več hodili, kajti sledi, ki bi kazale, da je tu nekdaj stalo svetišče, so se zabrisale. Nadalje je potrebno vedeti, da je bila Jeriha izhodišče za obisk Jordana. Mesto, ki je lokalizirano kot kraj Jezusovega krsta, je bilo vedno zahodnem bregu reke. Dodajmo še, da je bil tudi samostan Prodomos (Qasr al - Yahud) poseljen z menihi do leta 1550 in potem znova od leta 1882, ko so tja prišli grški pravoslavni menihi in je bila tu edin-

stvena antična zgradba. Tu so še obširne ruševine samotana Prodromos iz leta 1927, ki so nastale zaradi potresa. Od 16. stoletja velja Prodromos (grška beseda pomeni predhodnik ali pred tekač) za kraj Jezusovega krsta.

Na začetku krščanskega izročila pa so bile določene stvari v zvezi s krajem krščevanja popolnoma drugačne. V bizantinskem času, torej, od 5. do 8. stoletja po Kristusu, sta bila ob Jordanu lesen in marmornat steber. Natančno sta označevala mesto, za katero so verjeli, da je bilo mesto Jezusovega krsta. **Romar Teodozij, arhidiakon (530 po Kr.),** piše o marmornatem stebru, na katerem je postavljen križ. **Anonimni romar iz Piacenze (570 po Kr.)** pripominja, da je steber lesen.

Poleg spomina na Jezusov krst, so se tu romarji spominjali še drugih dogodkov, tako prehoda Izraelcev preko Jordana ob prihodu v obljubljeni deželo, preroka Elija in preroka Elizeja. Romarska poročila iz bizantinske dobe govorijo tudi o

zgradbah, ki so bile tam postavljene v teku let. Tako omenjajo cerkev, ki jo je zgradil **Anastazij I. (491-518),** samostan sv. Janeza in različne meniške votline. Romar Theodosius pove izrecno, da je cerkev Anastazija I. postavljena na vzhodno stran reke Jordana. Vendar pa poročajo vsi srednjeveški romarji, da naj bi cerkev stala na zahodni strani. Od 13. stoletja dalje pa je **vadi Kharr** romarjem praktično neznan.

Kraj Jezusovega krsta pri evangelistih

Sinoptični evangelisti (Matej, Marko, Luka) navajajo kraj Jezusovega krsta, vendar brez natančnosti. Pokažejo na reko Jordan. Markov evangelij pravi: »Tiste dni je prišel Jezus iz Nazareta v Galileji in Janez ga je krstil v Jordanu« (Mk, 1,9). Pri Mateju se glasi: »Tedaj je prišel Jezus iz Galileje k Jordanu do Janeza, da bi se mu dal krstiti« (Mt 3, 13). Luka daje bolj splošno poročilo (3,13), da je v pokrajini Janez učil in krščeval. Tudi pri evangelistu Janezu (1,28) imamo (To se je zgodilo v Betaniji, onkraj Jordana, kjer je Janez krščeval) poročilo in celo navedbo kraja (Jn 10,40: Znova je odšel čez Jordan v kraj, kjer je Janez najprej krščeval, in ostal tam). To je prvo mesto, ki poroča, da je Janez krščeval onkraj Jordana, drugo omenja zopet prvotno. Z Janezom 1,28 (To se je zgodilo v Betaniji, onkraj

Jordana, kjer je Janez krščeval) se po slovesnem prologu začenja Jezusovo javno delovanje. Ponovna navedba istega kraja v Jan 10,40 je kakor oklepaj, ki zaključuje prvi del Janezovega evangelija 1,19 – 10,40. Jezusova služba se začenja v Betaniji onkraj Jordana in se sklepa spet tam, kjer se je začela.

Po počitku v Betaniji Jezus nadaljuje pot v Jeruzalem, kjer bo trpel, umrl in od mrtvih vstal. Vendar preden pride v Jeruzalem, ga povabita Marta in Marija v drugo Betanijo, da obudi svojega

prijatelja Lazarja (11, 1-3). V Jn 10,40 je mogoče tako razumeti, da je ime Betanija izpuščeno in pove samo: na drugi strani Jordana (onkraj), da se ne bi zamenjala z Betanijo na Oljski gori (Jan 11,18).

Treba je biti pozoren, da evangelist Janez ne pove izrecno, da je Jezusa krstil Janez Krstnik. Uporabi namreč dvojen opis in reče, da je Krstnik o njem pričeval (In Janez je izpričal: »Videl sem Duha, ki se je spuščal z neba kakor golob in ostal nad njim – 1, 32 ter »in videl sem in pričujem, da je ta Božji Sin – 1,34. Ker ni naveden noben drug kraj, predpostavljamo, da se je to zgodilo v Betaniji, ki leži na drugi strani Jordana. Pri teh Krstnikovih znamenjih gre za isto dejanje, namreč za Jezusov krst.

Znano je znamenje Duha, ki se je spustil na Jezusa in je postal viden v podobi goloba (Jn 1,32), in v povezavi s Krstnikovimi besedami, je Jezus Sin Božji, kar ustreza četrtemu Evangeliju.

Kraj krščevanja na mozaiku v Madabi in bizantinska tradicija

Janezovo besedilo imenuje kraj Betanija na drugi strani Jordana. Že prvi razlagalci tega imena so zadeli ob težave. **Veliki teolog Origen (185–254)** je predlagal, da bi besedilo popravili in za »Betanijo« uporabili ime »Bethabara«, kar

bi zanj pomenilo: kraj pripravljanja. Gotovo je Origenova razlaga pristna, ne pa znanstvena. Bethabara bi pomenilo: »Kraj prehoda«. Gre namreč za brod, kjer se je dalo prečkati Jordan. Vendar je Origenova etimologija »Kraj pripravljanja« motivirana teološko in hoče poudariti značaj Janezovega delovanja, to je priprava. Janez je namreč pripravljaval ljudstvo, da bi v Jezusu iz Nazareta spoznalo izraelskega Mesija: »Glej, Božje Jagnje!« (1,36).

Presenečenje pa predstavlja mozaični zemljevid v Madabi, iz 6. stoletja, kjer ima ta kraj ime »Bethabara«, kraj na zahodni strani Jordana. Kraj je naznačen na mozaiku kot Bethabara in je dodano: *sveti (kraj) Krstnika Janeza*. Poleg napisa je upodobljena velika zgradba: Prodromosova cerkev.

Zakaj je mozaik v Madabi spremenil lego kraja imenovanega Bethabara, čeprav Janezov evangelij (1,28) in tudi Origen jasno povesta, da leži preko Jordana? Dozdeva se, da je premik kraja na madabskem mozaičnem zemljevidu storjen zaradi tega, ker je na vzhodni strani reke Jordana še drug sveti kraj, namreč Aynon, današnji Sapsafas. Sapsafas pomeni namreč »vrba«, drevo, ki še vedno raste v vadiju Kharrar. Dodatek na tem madabskem mozaiku govori o bogatem izviru vode, ki prihaja na dan v votlini. Poleg napisa

je tudi drevo, vrba. Iz tega sledi ime za kraj v šestem stoletju.

Mozaik v Madabi nas zavede o tem, kam so kristjani v 6. stoletju določili kraj krščevanja, ko so sledili navodilu četrtega Evangelija. Na vzhodni strani Jordana so poznali kraj Aynon, beseda, ki pomeni »izvir«. Najbolj verjetna razlaga za Aynon je ravno v bizantinski dobi, in to v dolini sami. Neznani **romar iz Piacenze (570)** pove, da je v oddaljenosti dveh milj od Jordana videl studenec, kjer je Janez krščeval. Izkopavanja na telu Mar Elysas so našla studenec, ki na mozaičnem madabskem mozaiku označen kot Aynon ali Sapsafas, in to je priča na tej karti za ime Betanija v Janezovem evangeliju (Jn 1,18). In s tem krajem krščevanja so povezani tudi drugi svetopisemski dogodki. **Romar iz Bordeauxa (333 po Kr.)** – torej iz obdobja, ko tu še ni stala nobena cerkev in noben samostan – se tu spominja preroka Elija: *pet milj od Jerihe, kjer je Janez krstil Gospoda, se blizu reke nahaja grič, kjer je bil Elija vzet v nebo*. Še drug spomin je tu na preroka Elizeja. Elizej je prejel Elijev plašč, zamahnil z njim čez reko Jordan in voda se je razdelila kakor takrat, ko je šlo izraelsko ljudstvo s skrinjo zaveze čez Jordan (gl. 2 Kr 2,13–15 in Ps 114,3–6). Vsi romarji iz bizantinske dobe navajajo z Jezusovim krstom tudi prehod Izraelcev, ko so vstopili v obljubljeni deželo (gl. 1 Mz 3,14–17).

Izkopavanja v vadiju Kharrar

Pater Mihael Piccirillo (umrl 2009) je zelo zaslužen, da so arheološki ostanki stoletij zopet zagledali luč sveta v vadiju Kharrar. Vedno je imel željo, da bi tu raziskoval, kajti bil je gotov, da bo raziskal uganko zemljevida v Madabi v odnosu do Aynona in da bo prišel na sledi Betanije v Janezovem evangeliju (1,18). Ob pripravi na veliki jubilej 2000 je naredil prva izkopavanja v projektu »Arheološki park krsta«.

Priprave na projekt so se začele že v letu 1995 in potem so izkopavali leta 1997 pod vodstvom p. Mihaela Piccirilla, da bi raziskali zgodovino doline

vadija Kharrar. Dela potekajo še danes. V neposredni bližini struge reke Jordan so odkrili ostanke cerkve sv. Janeza Krstnika, ki je bila zgrajena v času **Anastazija I. (491–518)**. Velik del cerkve je izpodjedala poplavna voda. Tlak s talnimi mozaiki je ohranjen le deloma. Ob strani cerkve so našli stopnice, po katerih so romarji lahko stopali v reko. Ob glavni cerkvi sta bili zgrajeni še dve manjši cerkvi s krstilnikom, ki ga je napajal studenec s tekočo vodo. Odkritje ustreza opisu romarja Teodozija, ki izrecno omenja stopnice, po katerih se lahko pride do vode, in velike arkade, na katerih stoji cerkev.

V oddaljenosti dveh kilometrov od vode proti vzhodu so izkopavali na telu Mar Elyas (Elijev grič), danes se imenuje tudi **Tell Kharrar**. Ob podnožju griča je bogat studenec vode. To je kraj, ki je na mozaičnem zemljevidu iz Madabe označen kot Aynon. Na griču je glavni samostan, ki so ga obdajale meniške celice. Samostan je imel tudi dve veliki koriti, kjer se je zbirala voda, in še obrambni zid. Ta samostan takole opisuje romar iz Piacenze: *»Ne daleč od Jordana, od mesta, kjer je bil Jezus krščen, je samostan sv. Janeza. Je zelo velik in ima dva hospica. Znotraj samostanskega zidu so štiri cerkve«*. Pred glavnim oltarjem velike kapele na severni strani griča je ohranjen posvetilni napis: *»S pomočjo Kristusove milosti, našega Boga je bil zgrajen samostan v času Rotoria, bogoljubnega duhovnika in opata. Bog, Odrešenik, bodi mu milostljiv«*. Na zahodni strani griča je cerkev, ki je bila zgrajena nad votlino in velja po izročilu kot zatočišče Janeza Krstnika. V okolici Elijevega griča so bile številne votline, v katerih so v bizantinskem času prebivali menihi v vadiju Kharrar.

V tej okolici velja spomniti tudi na sv. Marijo Egiptovsko, ki jo sicer obdajajo mnoge legende. Po svojem spreobrnjenju, ki ga je doživela na Božjem grobu v Jeruzalemu, se je nastanila tu v Aynonu/Sapsafasu kot puščavnica, tu živela in umrla. Celotno področje je polno kanalov in kotanj, ki so prestrezali vodo iz bogatega studenca.

po avtorju Petru Kaswalderju OFM pripravil p. Peter Lavrih OFM

Foto utrip Velike noči v Jeruzalemu 2010

Severni sij januarja 2010

nadaljevanje

Tretji dan plovbe na Hurtigruti: četrtek, 28. januarja

Že včeraj smo natančno načrtovali novi dan. Ladja pristane v Trondheimu ob 6. uri, v resnici je pa že prej. Zajtrkovali smo kar v prvi skupini

ob 7.30. Potem pa peš na ogled mesta, stolnice sv. Olafa in sv. maša v katoliški cerkvi. In spet varčujemo, kajti isti ogled mesta z vodstvom in avtobusom stane

325 kron ali 32,50 €. In sedaj iznajdljivost naših še naprej. Na ladji je hmeljev sok najcenejši za 64 kron. Če si pa iznajdljiv, pa v trgovini kupiš paket 6 pollitrskih Heinekenov v paketu za 123 kron, kar je 12,30 € in je v tem že všteti davek 25%. Torej se da takoj zaslužiti tudi s hojo po plundri in snegu, kar so dame z veseljem storile.

Do stolnice sv. Olafa prispemo peš ravno tedaj, ko je skupina z naše ladje v odhajanju. Mi pa mirno obiščemo svetišče. To je pravi romarski cilj skupine, ko se v duhu uvrstimo v stotisoče romarjev, ki so prihajali na grob sv. Olafa, ki je svoje junaško mučeništvo zapečatil pri Stiklestadu leta 1030. Od takrat dalje pa vse do reformacije je bil Trondheim romarski cilj takoj za Kelmorajnom.

Današnja stolnica je v upravi protestantske norveške Cerkve, ki ni počistila s kipi in križi. Vse to je ostalo vključno s čudovitimi barvnimi okni. Upravičeno štejejo to stolnico za najlepšo na evropskem severu.

Sv. mašo smo darovali v katoliški cerkvi v neposredni bližini stolnice in župnik nas je prijazno sprejel. Povedal je, da bo imel pogovore z nuncijem, ker je škofovo mesto izpraznjeno zaradi

bolezni. Nisem ga pa podrobneje spraševal, ali ima kakšne upe v tej smeri.

Pot nazaj v pristanišče je bila spet snežno bogata, vendar smo morali videti tudi železniško postajo, saj bi v primeru ponovne slabosti koga izmed nas lahko železnica opravila delni prevoz proti severu.

Odhod spet točno po voznem redu – popoldne. Sledi kosilo z izborna ponudbo. Popoldanski del vožnje poteka med mnogimi otoki in otočki. Dame so bile pri delu opazovanja in pogovarjanja včasih tako močno zavzete, da je neka »šarf« Nemka zakričala: «Ruhe!».

Zanimivo je obnašanje potnikov na ladji. Kmalu najdeš specifične drže, ki jih povezuje širše. Nemci npr. so hladni in sami sebi odveč. Če so v parihi, se ukvarjajo z dolgočasno drug z drugim. Berejo ali opazujejo. Čudijo se, če se družba sproščeno vede in pogovarja. Seveda smo Slovenci preglasni za okolje, v katerem smo. Primerjava s kakšno italijansko skupino bi bila ravno pravšnja, čeprav Italijanov nismo srečali. Srečali smo pa dva para Švicarjev, ki so takoj prepoznali našo drugačnost in v isti sapi povedali, da se z vsem spoštovanjem spominjajo nadškofa Šuštarja.

Druge dame se kratkočasijo s kvačkanjem in pletenjem, česar pa se naše niso oprijele. Kar čudno se mi je zdelo, ko so sicer tako varčne s časom. Imajo pa tehtne pogovore od jutra do večera.

Petek, 29. 1. 2010, četrti dan plovbe

Naznanjeno je bilo, da bomo prešli polarni krog 66°, 33' N, pa tudi mraz s snežnimi viharji. Vse to je zaznamovalo naš četrti dan. Kot da bi stopili skozi vrata mraza. Polarni krog ima svoje muhe. Dopoldne so povabili celotno potniško družino na zunanjo teraso v sedmem nadstropju in pripravili Neptunov krst. Animator dogajanja je bil dobro več takih ceremonij. Izžrebali so prve tri in jih primerno nagradili in seveda so dobili krst z ledeno vodo, oplemeniteno s kosi ledu. Kar s kuhinjsko zajemalko

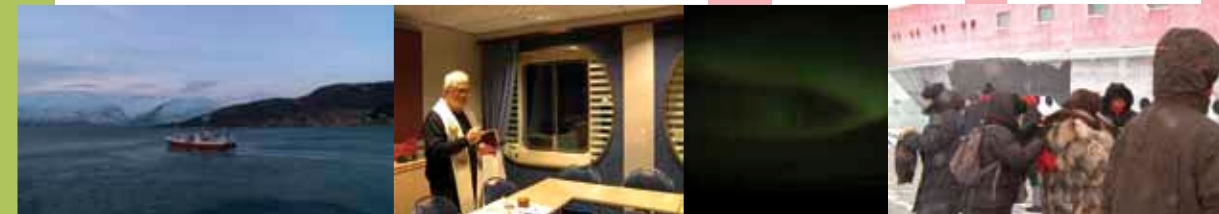
je vsipal led na glavo in za vrat, da je ljudstvo drgetalo, vendar je za zaščito vsak dobil »požirek« viskija. Zanimiva reč, da na ladji ni dolgčas. Bližali smo se že mestu Bodo, zato so naznanili, da se začne kosilo že ob 11.30. Prispemo v Bodo, ljudstvo se množično postavi k izhodu. Zunaj pa tak snežni vihar, da je slabotno obtežene dame kar prestavljalo sem in tja. Sodro in sneg je pa tako neslo, da nobena britev ni tako ostra, če se sprehaja po licu. Samo tisti, ki so si popolnoma zaščitili obraz s smučarskimi očali, so šli v mesto, ostala družba pa kar hitro nazaj na ladjo. Vedno se moramo namreč pri izhodu in povratku na ladjo računalniško zabeležiti, da ima posadka vedno vse na seznamu. Lahko bi kdo kje ostal in bi moral potem plavati za ladjo, to pa ne gre v takem vremenu. Zato je kartica s kodo in imenom vedno pri roki, tako za odpiranje kabine, izstopanje in vstopanje na ladjo, pa tudi za plačevanje pri nakupih na ladji. Samo povezavo je potrebno narediti s kreditno kartico na recepciji in nobenega denarja ni potrebno nositi s seboj. Seveda, na koncu vedno bič počti. Ko bomo šli domov, bo pa vse jasno in obremenitev bo šla na kreditno kartico.

Večerna sv. daritev je danes ob 18h. Prijazno osebje nam radodarno oddeli salon in prostor za daritev je naš za nekaj časa.

Zvečer se obeta še nekaj doživetij. Najavljeno

je, da bo ob 11h neka specialiteta, riba in pivo. Kar neslo nas je tja na palubo, vendar tudi odneslo, ker je bilo potrebno plačati. In ve se, ne boš ti Kranjca dobil na to! In vrnili smo se v salon k opravilu debatiranja in taroka. In glej čudo! Na vratih salona se je pojavil napis, da je prepovedano vnašanje dobrot za prehranjevanje, kot da bi nas kdo opazil, da žulimo pivo iz trgovine! Seveda, to se je moralo zgoditi. Ker pa k vnašanju v salon spadajo tudi vrčki za kavo in čaj, smo razumeli, da je prepoved premalo jasna in tako hkrati prepoveduje tisto, kar so ladijci sami ponudili v vrčkih. Vemo pa, da ena stvar v istem oziru ne more hkrati biti in ne biti! To nas je poučil že prof. Janžekovič. Zato je tudi pravno gledano ta prepoved sama sebe izničila. V nadaljevanju je vlogo svetopisemske Marte zvesto opravljala dama Marjeta, ki je v eno vrečko spretno spravljala prazno pivske doze in skrbela, da so bile polne vedno na dosegu rok.

In še eno presenečenje, ki je bilo sicer pričakovano, vendar vmes preklicano. Fjord Trolčkov ali Trollfjord, ki ga obdajajo vrhovi tisočakov in strme granitne stene padajo v morje, kot bi jih odrezal. Vreme se je zjasnilo in kapitan je ladjo zapeljal tudi v ta enkratni fjord. Z žarometi so mornarji osvetljevali visoke vrhove, da bi mogoče njihove dolgonose škrate predramili sredi zimskega spanja. Ta fjord nosi v sebi nordijsko

skrivnost, kakor tudi širše sploh Lofotski otoki, zato je bil navdih mnogim umetnikom. V bližini je otok Gunnarholm, kjer je pokopan slavni slikar Gunnar Berg (rojen 1864 v Svolverju, umrl 1894 v Berlinu), ki je naslikal »Bitko v Trollfjordu« (1890), ki se nanaša na medsebojno rivalstvo ribičev za ribiški teren. In ravno na tem majhnem delu fjorda se zaustavljajo moderne ladje s turisti. Nad ožino se dvigajo strme stene in kipijo v višave; med drugimi tudi Higravtinder (1161m).

Ura je v mesečini hitela k polnoči. Če bi bilo to v poletnem času, bi se samo malo zmračilo in sonce bi še vedno odsevalo zlato svetlobo na fjord. Takrat bi pa na palubi uprizorili ples škrtov trolčkov. Pozimi pa spijo in zato jih tokrat nismo videli.

Sobota, 30. januarja – peti dan plovbe na Hurtigruti

Vreme se je umirilo, snežni viharji so mimo. Kar jasni se, čeprav ponoči še nismo dočakali aurore, morda bo danes? Po deveti uri se je zdani in spet smo pri opazovanju otočkov in fjordov, ki se iz minute v minuto kažejo na novo. Polurni postanek v Finsnesu so nekateri porabili za kratek sprehod po kopnem, vendar je bilo ledeno, snega pa zelo malo. Zaradi pomanjkanja snega je odpovedan tudi program vožnje s haskiji.

Po kosilu se pripravljamo za dolg obisk v Tromsoju, kjer je veliko zanimivosti: ledeniška katedrala, katoliška stolnica, polarni muzej, pa še maševati na

meravamo v katoliški katedrali. Ko se spravimo z ladje, stopimo na pravo ledenjačo. Po pločnikih in cestah ni snega, je pa led. Pazljivost je potrebna, da se ne prekucnemo, in hvala teži, da nas ne odnese. Pravi polarni mrzav malo pred tretjo popoldne, ko se že mrači. Vzamemo mestni avtobus in se prepeljemo čez fjord. Protestantska katedrala nam je zapustila čudovit vtis. Arhitekt Jan Inge Hovig jo je zasnoval kot sušilnico rib in tak izgled ima od zunaj. Sicer je notranjščina silno preprosta in glavno stensko okno ima prizor drugega Kristusovega prihoda in meri 140 kvadratnih metrov. In seveda vstopnina za turiste, ki znaša po glavi 30 kron. Mi smo pošteno plačali, videl sem pa nekatere Nemce, ki so se pritajili, da jih mladenka na blagajni ni opazila. V katoliški leseni katedrali niso imeli mežnarja pri roki, da bi nam zakristijo

odprl, tako nismo mogli imeti sv. maše. Bo pa kasneje v našem salonu na ladji. Tudi prav, pa pušice ne bo! Nekaj prostega časa za vtis mesta je tudi potrebno.

Mesto Tromso ima kar 70.000 prebivalcev in leži na otoku, ki je povezan s celino z mostom, dolgim 1063 m. Je glavno mesto province Troms in je pomembno središče za ribištvo. Ima opazovalnico aurore borealis in poleti doseže temperaturo do 25 stopinj. Zima je pa huda. Od 21. maja do 23. julija je tu polnočno sonce. Ker je toplo poletje kratko, se rastline zelo potrudijo, da bi hitro

vzcvetele in tak primer je tudi tako imenovana tromska palma (*heracleum sibiricum*), ki raste s hitrostjo celo 10 cm na dan in doseže 2 metra višine. Vendar se zaradi puhlosti in prevelike hitrosti rasti navadno sesuje sama vase.

Naše romarice (tako jih upravičeno imenujem, ker smo romali k sv. Olafu v Trondheim!) imajo slutnjo, da bo nočjo ponoči vidna aurora. Hud mrzav in jasnina sta že dobra pogoja za to. Če pa še žensko prerokovanje kaj velja, potem pa bo.

Nedelja, 31.1.2010

Razmeroma zgodaj se je začelo daniti, kar je za Finsko marko (severna pokrajina Norveške) tam po 9. uri, kar zgodaj. Zarja se kaže in ob hudem mrazu prav lepa vidljivost. Spet smo na razgledni terasi in pričakovanje zgodnjega kosila, ki bo že ob 10.30 zaradi izleta na Nordkapp, je tema pogovorov. Ene ne bodo nič jedle, ker je prezgodaj, druge bodo potem, skratka tu ni komentarjev. Dvojna oblačila, podložena in po možnosti še po modi, bodo prišla prav. Zanimanje med turisti je veliko, da bo kar nekaj avtobusov krenilo proti samemu vrhu otoka Mageroja, kjer je Nordkapp.

Silno navdušenje ob povratku z Nordkappa se razlega po celi ladji. Štirje avtobusi, pa snežni plug pred njimi. Dosegli so najsevernejšo točko kopnega v Evropi in se srečno vrnili na ladjo.

Nedeljska sv. maša je v običajni »kapeli«, ki nam je bila ves čas na voljo.

Sledi priprava na zadnjo večerjo na ladji. Govori se, da bo gala, zato so spet nove oblekce na vidiku.

In res, bila je večerja, da se reče. V nasprotju s prejšnjimi večeri, ko so servirali, je tokrat samopostrežni bife. Na prvem mestu je ribja ponudba v vseh možnih variantah od predjedi, školjk, škampov do glavnih jedi, ki so spet ribe. Tudi za neribce je dovolj izbire. Sicer bi k temu zelo prilegalo dobro vince, ampak

se ne damo. Rajši kar vodo, pa še ta je zelo draga; pač taki smo.

Šušljati se je začelo, da bo pa na zadnji večer tudi aurora zasijala. In res, tam po 21. uri se oglasi obvestilo, da je zaznati pripravo aurore borealis. Ljudje vsi v en mah na palube, kjer se je prostor dobil. Nekateri od naših so že raznesle glas, da je bil ogled aurore v programu in da pač mora biti. In videti je, da je Pravičnost to razumela kot grožnjo in se je zato odločila, da jim ustreže. Ni bil sicer celonebni pajčolan, nekaj svetlega je pa bilo. Tudi ni bilo primerjave z onim prizorom izpred nekaj let, ko smo ta pojav zrl na Finskem. Večer mineva še v družabnosti in v spremljajočem taroku, vendar je pa opazno, da druge dame vedno nekaj delajo, pletejo, vezejo in podobno, naše pa ne, ampak se modro pogovarjajo in rešujejo sproti, kar na vrsto pride.

Ponedeljek, 1. februar 2010

In končno zadnji dan poti po vodi na ladji Polarlys. Zgodaj vstanemo in zahvalna daritev je že ob 7.30 za lepoto severa in srečo na morju, pa tudi za oddih. Že pri zajtrku se je začelo daniti, zarja je že zarisala smer na vzhodu, daleč za Barentsovim morjem. Dih Rusije se že čuti, saj smo v bližini ruskih teritorialnih vod. V fjordu Kirkenes pa opazimo ledene plošče; najbrž mehiški zalivski tok ne pride čisto povsod, da se voda sproti ne ogreva, zato nastaja led. Ura se nagiba proti deseti, malo zamude v prihodu in zato tudi malo živčnosti, kaj bo, če letalo zamudimo. Po ceni 85

NOK smo nabavili avtobusne vozovnice kar na ladji. Norvežani imajo vse jasno organizirano. In po prizu ladje sledi procesija na izhodu. Nobenih odjavljanj na recepciji, saj so vsi dolgovi zabeleženi na kartici, ki je služila za ključ in identifikacijo. Enostavno greš in rečeš na svidenje poleti, ko bo sonce sijalo opolnoči. Sveže zasneženo pristanišče. Avtobusi za izlete tistih, ki so ostali na ladji. Šli bodo na haskije, na rusko mejo in muzej v Kirkenesu. In končno večja skupina, ki ladjo zapuša po šestih dneh plovbe od juga na sever.

V slabe pol ure smo na letališču, kjer nam uspe odposlati prtljago kar v Ljubljano, čeprav bodo vmes še tri prestopanja v Oslu, Kobenhavnu in Münchnu.

Na poti se vedno kaj zgodi. Tako so tri dame, ki so veliko nabavljale v ladijski trgovini, hotele dvigniti izvozne davek še na Norveškem. Torej v Oslu. Za vsoto okrog 7 € so skorajda pristale v labirintu letališča, ker so zašle v mednarodno področje in ven na domačo stran ni več šlo. S kličji in mahanjem skozi stekleno ograjo ni dosti pomagalo, le tolažbo so čutile. V Kobenhavnu je bil prestop razmeroma hiter, v Münchnu je pa sneg oviral zadnji del poti v Ljubljano. Skoraj dve uri se je zavleklo, zato smo lahko na Bavarskem okusili zelje in klobase, kar je njihova specialiteta.

In po enem tednu smo proti polnoči na Brniku. Kako lepo. Ravno zato je potrebno večkrat iti na pot, ker je doma tako lepo. Namreč ponavljanje veselja ob povratku daje razlog za pogostno odhajanje ...

p. Peter

Darovi za Sveto deželo 17. 2. 2010 - 9. 4. 2010

200 € - Poljšak Alenka, Repič Marija, Vrčon Ana;

150 € - Atrih Lilijana;

100 € - Kraševac Andrej, Štolcar Božidar, Štolcar Nikolaj, Žaren Janez;

60 € - Šifrer Franc;

50 € - Beravs Nikolaja, Car Marija, Devetak Kokalj Marija, Hernavs Silva, Hernavs Silva, Jereb Frančišek, Kokolj Limbek Breda Marija, Koprivnikar Helena, Krevs Jožefa, Martinčič, Novoselc Irena, Rant Marija, Slamnik Jurij, Urbančič Zdravko;

40 € - Papler Eva in Janez, Somrak Anton;

35 € - Stanič Stane;

30 € - Grdadolnik Marija, Grošel Janez, Kovačič Justina, Lenarčič Jože, Malalan Nika, Matjašec Ana, NN - Vič, Orožen Martina, Petelin Miklavž, Porenta Lojzka, Žagar Andrej;

25 € - Mrzljak, Srebernjak Simon;

20 € - Bajc Dragica, Belak Darja, Bitenc Helena, Bizalj Zdravko, Bobnar Majda Marija, Bonutti Hajdninjak Kamila, Bukovnik Marjeta, Ciglar Katja, Čakš Vera, Dolinšek Frančišek, Doljak Justina, Kavčič Cecilija, Knific Marija, Kravos Darinka, Kristan Rozka, Macedoni Anica, Mirt, Modric, Mohorič, Munda Alojzija, Novak Janez, Novak Tomo in Marinka, Ovnik Lojzka, Ozmeč Marija, Paternoster Ana, Pavlica Otilija, Pestotnik Sonja, Prošek Andrej, Rugelj Amalija, Rupnik Mirko, Rupnik Nande, Stanič Stanislav, Strah Zalka, Stražar Janez, Suhadolnik Cecilija, Šajn Krista, Šušteršič Jožef, Trojar Terezija, Vogrinčič Pavla, Zupančič Ciril, Žužek Jože;

15 € - Brumen Marija, Cuderman Angela, Cvikl Ivana, Kadivec Milka, Vadnjal Srečko, Zidanšek Martin, Zupančič Anica;

10 € - Anamarija, Babič Marija, Benedik Ivanka, Cibej Rihard, Černigoj Marinka, družina Naglost Oton, Gregorič Marija, Grosman Terezija, Grosman Terezija, Kaučič Jožef, Kliner Angela, Kolarič Stanislava, Korošec Marija, Kovačič Franc, Kovačič Zofija, Lahajner Nikolaj, Lapič Terezija, Lavrenčič Anica, Leben Milena, Malovrh Katarina, Mrvar Anton, Ogrin Aleksander, Pavlic Marija, Pešič Karolina, Rostohar Alojzija, Salobir Cvetka, Poldi, Matej, Sax Vladimir, Svet Edvard, Ščavničar Ema, Šimc Kristina, Šunta Marija Ema, Zuran Marija, Žagar Minka;

7 € - Cibej Rihard;

5 € - Ogrič Darja, Pleško Nada, Rozman;

3 € - Fidler Danica;

Bog povrni!

Uredila: Tatjana

ROMANJE NA POLJSKO IN V LITVO 16. avgust 2010 (avtobus) od 16. do 24. avgusta 2010

ROMANJE na Poljsko in v Litvo ima namen obiskati svetišča v dveh katoliških deželah Evrope, od katerih je Litva najsevernejša še katoliška v Evropi in na Baltiku.

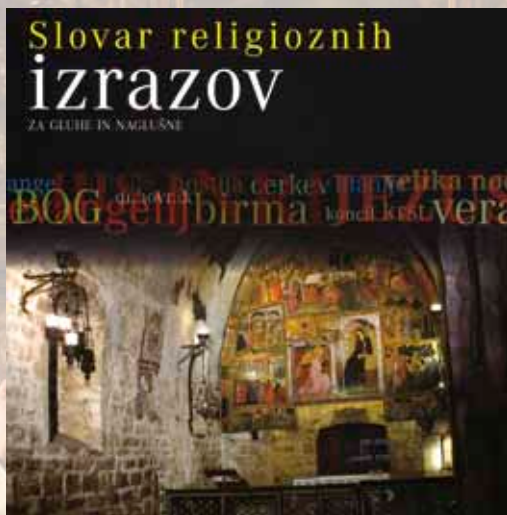
CENA ROMANJA vključuje avtobusni prevoz na načrtovani poti, namestitve v hotelih (3***) na osnovi polpenziona (hrana zjutraj in zvečer), organizacijo, vodenje in lokalne vodiče v mestih, ki so na programu. Vstopnine NISO vključene. **655€ za člane pri udeležbi nad 40 oseb; 695€ za člane pri udeležbi do 40 oseb** Nečlani + 10%. Ob prijavi se plača 250€; ostalo do 5. avgusta 2010. Prijave sprejemamo takoj oziroma do zasedbe mest v avtobusu.

Program pripravil p. Peter.

1. dan 16. 8., ponedeljek	Zgodnji odhod avtobusa izpred cerkve na Viču (Tržaška 85, Ljubljana). PARKIRIŠČA SE LAHKO UPORABI SAMO ZA NEKAJ UR! Vožnja na Šentilj in naprej skozi Avstrijo in Češko do Krakova. Obisk svetišča Božjega usmiljenja. Tam sv. maša, večerja in namestitev za eno noč.
2. dan 17. 8., torek	Po zajtrku z vodičem ogled Krakova, znamenitih cerkva in gradu Wawel. Odhod v Čenstohovo, obisk svetišča, sv. maša, namestitev in večerja.
3. dan 18. 8., sredo	Po sv. maši in zajtrku smer vožnje mimo Varšave proti Litvi. Namestitev v glavnem mestu Vilnius za dve noči, večerja.
4. dan 19. 8., četrtek	Po zajtrku peš skozi mestno jedro, ki mu rečejo mesto 100 cerkva in je pod varstvom UNESCO. Sv. maša v Marijinem svetišču, ki je na mestnih vratih. Popoldne obisk otočka Trakai in gradu na njem iz 15. stoletja ter svetišča Marijinega obiskanja. Svetišče je znamenje vere v Litvi z najstarejšo Marijino podobo in tudi pod komunizmom ni bilo zaprto. Povratek v Vilno, večerja, prenočevanje.
5. dan 20. 8., petek	Po zajtrku vožnja do najstarejše božje poti v Litvi: ŠILUVA . Marijino prikazanje sega v leto 1608 in je najstarejša božja pot na Baltiku. Sv. maša in obisk svetišča. Nadaljevanje vožnje do HRIBA KRIŽEV , ki je v bližini mesta Šiauliai. Na njem je postavljenih več kakor 200.000 različnih križev v spomin na izgnane in izginule ljudi v času represije komunizma. Leta 1993 je kraj obiskal papež Janez Pavel II; v bližini je frančiškanski samostan. Nadaljevanje do obmorskega mesta Klaipeda , večerja in prenočevanje.
6. dan 21. 8., sobota	Po zajtrku z ladjo ves dan obisk najdaljšega polotoka v Baltiku, Kurskega polotoka (Kurskaja kosa) s peščenimi sipinami, obisk ribiškega mesta Nida ; tu je pisatelj Thomas Mann ustvarjal svoja dela. Prišli bomo prav v bližino meje z rusko enklavo Kaliningrad. Ogled mesta Klaipeda, ki je po velikosti na tretjem mestu v državi. Nadaljevanje vožnje v mesto Kaunas, sv. maša, večerja in prenočevanje.
7. dan 22. 8., nedelja	Po zajtrku obisk mesta Kaunas , ki je bilo med obema vojnama glavno mesto Litve in je po velikosti drugo v državi. Katedrala apostolov Petra in Pavla, nedeljska sv. maša; obisk Marijinega svetišča na obrobju mesta. Popoldne slovo od mesta in sledi pot na Poljsko do Varšave: večerja, prenočevanje.
8. dan 23. 8., ponedeljek	Po zajtrku z vodičem ogled mestnega jedra z zgodovinskimi znamenitostmi, sv. maša. Okrog poldneva nadaljevanje vožnje proti Brnu na Češkem, večerja in prenočevanje.
9. dan 24. 8., torek	Po zajtrku sklepna sv. maša v Brnu in po odmoru nadaljevanje proti Dunaju in naprej proti domu. Prihod v Ljubljano v poznih urah.

p. Bogdan Knavs OFM
Slovar religioznih izrazov
za gluhe in naglušne

Od A do Ž, v sliki, besedi in znakovnem govoru razloženi religiozni izrazi, za lažje razumevanje in spremljanje liturgičnih obredov za gluhe in naglušne.

S to izdajo izpolnjujemo dolžnost, ki jo imamo do vsakega človeka, da mu pustimo versko svobodo in mu s tem omogočimo, da je pred nami in pred svetom takšen, kot je, da se nam predstavi s svojim celostnim mišljenjem, občutenjem in upanjem.

Prav tako ta drobna knjiga izpolnjuje tudi dolžnost, ki jo imamo do staršev gluhih otrok, ki želijo vzgajati svoje otroke po svojem prepričanju in v skladu s svojimi pogledi na svet in življenje.

Poleg tega pa bo knjižica pripomoček verskim vzgojiteljem ali katehetom, ki so jih starši prosili, naj jim pomagajo pri verski vzgoji njihovih gluhih in naglušnih otrok.

ISBN 978-961-6326-84-1

Format: 22 x 22 cm, mehka vezava, 96 strani

Cena: **9,00 €** (za bralce Brata Frančiška do 15. 5. samo **8,00 €**)

Naročila pošljite na naslov:

Založba Brat Frančišek

Prešernov trg 4; 1000 Ljubljana; telefon: 01 2429312; faks: 01 2429313; e-mail: zbf@ofm.si

www.ofm.si/zbf/